

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

G. JOSSE: [simultani prevod] Hvala.

SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sljedećeg svjedoka bismo sada mogli pozvati.

To bi bio gospodin Kasagić?

G. JOSSE: [simultani prevod] Tako je.

[Svedok je ušao u sudnicu]

SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobar dan, gospodin Kasagiću. Da li me sad čujete na jeziku koji razumijete?

SVEDOK: Dobar dan. *Very well.*

SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prije nego što počnete davati svoju izjavu, prema Pravilu o postupku i dokazima morate dati svečanu izjavu da ćete govoriti istinu, cijelu istinu i ništa osim istine. Zamoliti ću Vas da date tu svečanu obavezu. Evo, poslužiteljica Vam sad predaje tekst, pa ga, molim, pročitajte.

SVEDOK: RAJKO KASAGIĆ

SVEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala, gospodine Kasagiću. Izvolite, sjednite.

Prvo će Vas ispitivati gospodin Josse, koji je advokat Obrane.

Izvolite, gospodine Josse.

Ispituje g. Josse:

[Branilac ispituje putem prevodioca]

P: Gospodine Kasagiću, ja bih htio da počnemo - ako nemate ništa protiv

1 - sa jednim kraćim rezimeom Vaše karijere do ovoga trenutka.

2 Točno je, zar ne, da ste Vi veći dio svoje karijere proveli u poslovnim
3 sferama, a da je Vaš posljednji posao prije političkih događaja o kojima ćete
4 govoriti ovdje, da je bilo mjesto direktora kompanije "Jelingrad" u Banja Luci?

5 O: Jel...Jelšingrad.

6 P: Hvala Vam. Vi ste bili član Saveza komunista, ali niste bili
7 uključeni u neke konkretne aktivnosti unutar saveza. Je li to točno?

8 O: *Yes, of course.*

9 P: Gospodine Kasagiću, Vi ste odgovorili na engleskom. Vaš engleski ipak
10 nije jako dobar? Ili možda jeste?

11 O: *No.*

12 P: Čak i da govorite puno bolje engleski, mislim da bi bilo bolje da
13 govorite na B/H/S-u jer Vas moram obavijestiti da bi bilo obavezno da govorite
14 na B/H/S-u jer engleski jednostavno, Vaš, nije dovoljno dobar, naravno, uz sve
15 dužno poštovanje.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kasagić, kako bismo mogli
17 shvatiti svaku pojedinost svih onih riječi koji ćete reći, bolje bi bilo da se
18 izražavate na Vašem jeziku, iako hvala Vam na tome što ste se potrudili da
19 probate na engleskom, ali Vijeće bi bilo zahvalno ako biste Vi ipak govorili na
20 vlastitom jeziku.

21 Možete nastaviti.

22 SVEDOK: U redu i hvala Vam.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. JOSSE: [simultani prevod]
2 P: Vi ste također biti i član jedne inspeksijske komisije u Banja Luci,
3 kao i sudija na Sudu za udruženi rad...
4 O: Bosne i Hercegovine. Jeste.
5 P: Hvala Vam. Što nas onda dovodi odmah do novembra 1990. godine, kada
6 ste bili izabrani na prvim višestranačkim izborima u Skupštinu Bosne i
7 Hercegovine. Je li to točno?
8 O: Jeste, tačno je.
9 P: Uskoro ćemo ponovo o tome razgovarati. Vi ste bili kandidat SDS-a, i
10 1992. godine, u početku te godine, ste postali predsjednik Izvršnog odbora u
11 Banja Luci, a istovremeno ste bili i zastupnik u srpskoj Skupštini Republike
12 Srpske.
13 O: Jeste, ali ipak mislim da su izbori u Skupštini opštine bili 1981. u
14 februaru i od 8. februara os... 1991. bio sam predsednik Izvršnog odbora opštine
15 Banja Luka.
16 P: Hvala. Moja greška. Ostali ste predsjednikom Izvršnog odbora do
17 decembra 1995. godine, kada ste...
18 O: Do dva... do 20. decembra 1995., kada sam biran za predsjednika Vlade
19 Republike Srpske.
20 P: A na toj ste funkciji bili nešto manje od pet mjeseci, je li tako?
21 O: Pet mjeseci, manje četiri dana.
22 P: Nakon što ste bili smijenjeni sa te dužnosti, Vi ste cijeli niz
23 godina bili nezaposleni. Da li je to točno?
24 O: Četiri godine bio sam nezaposlen, al' sam radio na pripremi doktorata
25
26
27
28
29
30

1 i bavio se naučnim radom. To je tačno.

2 P: Doktorat na koju temu, iz kojeg predmeta?

3 O: Međunarodno rješavanje... odnosno rješavanje međunarodnih trgovinskih
4 sporova na arbitraži.

5 P: Nakon što ste postigli doktorat na tome, dobili ste i zaposlenje kao
6 sveučilišni profesor.

7 O: Jeste.

8 P: A sada ste zaposleni kao...

9 O: Profesor na Ekonomskom fakultetu Banja Luka i Ekonomskom fakultetu
10 Brčko. Predajem poslovno pravo.

11 P: Želim Vas sada nešto pitati o jednom događaju, jednom iskustvu kroz
12 koje ste prošli iz proljeća 1990. godine iz Hrvatske, otprilike u vrijeme kada
13 je održavan natječaj pjesme *Evrovizije*.

14 O: Da?

15 P: Vi ste u to vrijeme bili u Hrvatskoj, je li tako?

16 O: Jeste. U Puli.

17 P: Što ste čuli na radiju, na televiziji, što je kod Vas izazvalo
18 određenu zabrinutost.

19 O: Slušao sam Tuđmana kako daje primedbu zašto se ističe da je
20 takmičenje u Jugoslaviji, a ne u Hrvatskoj. I to su prihvatili svi mještani,
21 odnosno građani koji su slušali tu televiziju. Bili su svi Hrvati. Ja sam rekao:
22 "Ako jedno takmičenje bude u Francuskoj, onda se kaže da je u Francuskoj i u
23 Parizu - ako je u Parizu, ali se nikad ne spominje republika u kojoj se to
24 održava, nego država."

25 P: Da li biste nam mogli opisati kako ste primijetili da je došlo do
26
27
28
29
30

1 rasta napetosti, što je bilo posljedica odluka koje je donio Ustavni sud Bosne i
2 Hercegovine?

3 O: Ustavni sud Bosne i Hercegovine, čiji je predsjednik bio gospodin
4 Kasim Trnka, je razmatrao zahtjeve stranaka, odnosno SDA-a - mislim da je to
5 prijedlog muslimanske strane - da se oceni da li ustavan... ustavno formiranje
6 nacionalnih stranaka. Ustavni sud je prihvatio da je ustavno formiranje
7 nacionalnih stranaka i tako je počelo formiranje nacionalnih stranaka u Bosni i
8 Hercegovini.

9 P: Koja je stranka bila prva formirana kao posljedica toga?

10 O: Već je postojala Hrvatska demokratska zajednica u Hrvatskoj. Poslije
11 toga formirana je SDA u Bosni i Hercegovini kao bošnjačka, a zatim posljednja je
12 Srpska demokratska stranka.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, dozvolite da postavim
14 samo nekoliko pitanja u vezi sa bitnim pitanjima, a da razjasnimo tu situaciju.

15 Dakle, gospodine, rekli ste da je predsjednik Ustavnog suda bio gospodin
16 Kasim Trnka. Na temelju njegovo imena možete li reći šta je on bio po
17 nacionalnosti?

18 SVEDOK: Musliman Bošnjak. Tada je bio Musliman; sad je to Bošnjak.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kakav je bio sastav Ustavnog suda u to
20 vrijeme?

21 SVEDOK: To zaista ne znam, al' je bio mješoviti sastav.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mješovit - dakle nije bilo većine
23 Muslimana ili Bošnjaka?

24 SVEDOK: Ne znam šta je većinu činilo, ali znam da su svi organi morali
25
26
27
28
29
30

1 biti mješoviti po nacionalnosti.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li je glas predsjedavajućeg u
3 Ustavnom sudu imao nekakav dodatni značaj ili ne?

4 SVEDOK: Ne.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možete nastaviti, gospodine Josse.

6 G. JOSSE: [simultani prevod]

7 P: Kada ste se Vi priključili SDS-u?

8 O: Mislim da je to bio septembar 1990. godine, a SDS je formirana jula
9 1990. godine.

10 P: Zbog čega ste pristupili SDS-u?

11 O: Osnovni cilj je bio da se uključim u višepartijski sistem jer svo
12 vrijeme živio sam u jednopartijskom sistemu, a želio sam da jednom ustanem
13 protiv Saveza komunista. Stranačke par... te nove stranke, nacionalne, jedine su
14 mogle rušiti Savez komunista.

15 P: Da li je bilo nekih drugi stranaka u koje biste Vi mogli ući?

16 O: Bila je Socijalistička partija i neki su sa mnom razgovarali o tome,
17 međutim jedan od tih članova Socijalističke partije rekli su da ipak ja nisam
18 pogodan za Socijalističku partiju. Bio je to Hrvat. Al' ja sam smatrao da nema
19 razlike između Socijalističke partije i Komunističke, tada.

20 P: I bar koliko Vi znate, kako je došlo do toga da ste izabrani kao
21 kandidat SDS-a za izbore 1990.?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: U Srpskoj demokratskoj stranci bilo je malo intelektualaca, i to
2 intelektualaca što je bilo uključili su se u Srpsku demokratsku stranku,
3 predloženi su za poslanike. Koliko se sjećam, svi smo bili poredani sa visokom
4 spremom ili više od visoke sprema, odnosno magistri nauka ili doktori.

5 P: I nakon što ste na taj način bili odabrani, kao što ste nam već
6 rekli, onda ste bili izabrani u novembru 1990. I tačno je da biti poslanik u
7 Skupštini nije, zapravo, predstavljao posao koji je bio na stalno radno vrijeme.
8 Jesam li u pravu?

9 O: To je bio volonterski posao, a radni odnos mi je i dalje ostao u
10 "Jelšingradu" do izbora za predsjednika Izvršnog odbora opštine Banja Luka.

11 P: I kako biste Vi opisali suradnju između tri glavne nacionalne stranke
12 u Skupštini na početku?

13 O: Bili smo potpuno jedinstveni protiv Saveza komunista i prvi put
14 slagali smo se u višepartijskom sistemu. Čak smo jedinstveno glasali. Međutim
15 raskol je nastao kad su nacionalne tenzije rasle. Srbi su bili protiv ukidanja
16 Jugoslavije. Bošnjaci i Hrvati bili su za izdvajanje Bosne i Hercegovine iz
17 Jugoslavije. Mi smo znali da je to protivustavno i da o tome može da odlučuje
18 Parlament Jugoslavije, a ne Parlament Bosne i Hercegovine. Tu je nastao sukob.

19 P: Htio bih da mi opišete, ako možete, malo detaljnije nekoliko od onih
20 stavaka oko kojih je trajao sukob, posebno one kojih se najbolje sjećate kao
21 nečeg što je bio, zapravo, razlog za raspad Skupštine do kojeg je na kraju
22 došlo.

23 O: Predsjednik Predsjedništva Bosne i Hercegovine bio je gospodin Alija
24 Izetbegović. On je govorio da će zadržati, odnosno Bosnu i Hercegovinu zadržati

25

26

27

28

29

30

1 u Jugoslaviji pod uslovom ako Hrvatska to prihvati, a Slovenija može da se
2 izdvoji. Bilo je pokušaja da se Jugoslavija održi između Bosne i Hercegovine,
3 Srbije i Crne Gore, i Makedonije. Bilo je takvih pregovora uspješno. Muhamed
4 Čengiđ čak na parlamentu je izložio da se to prihvata.

5 Međutim posle kratkog vremena njegova tvrdnja je osporena od gospodina
6 Alija Izetbegovića. Poslanici srpske nacionalnosti tražili su da se stavi u
7 funkciji savet za zaštitu nacionalnih interese u skladu sa Ustavom Bosne i
8 Hercegovine i da o tom pitanje zauzme stav. To nije prihvaćeno i Srpska
9 demokratska stranka izdvojila je svoj dio poslanika, ne želeći da učestvuje u
10 raspisivanju referenduma o izdvajanju Bosne i Hercegovine iz Jugoslavije.
11 Parlament su nastavili poslanici bez poslanika Srpske demokratske stranke.
12 Raspisan je referendum o izdvajanju Bosne i Hercegovine iz Jugoslavije. Održali
13 ga marta 1991. godine. Nije bilo nikakve kontrole o tom glasanju, ali je
14 utvrđeno da je 63% građana bilo za izdvajanje Bosne i Hercegovine iz
15 Jugoslavije. To je zvanična informacija bila.

16 P: Dok se bavimo ovim dijelom Vašeg iskaza, htio bih Vas pitati nešto o
17 gospodinu Krajišniku i njegovoj ulozi predsjednika Skupštine. Kao prvo, da li
18 ste poznavali gospodina Krajišnika prije nego što ste vas dvojica bili izabrani
19 u Skupštinu?

20 O: Ne, nisam ga poznao. Prvi put sam ga video kad je predložen za
21 kandidata predsednika Skupštine Bosne i Hercegovine. Bilo je to u Ulici Đure
22 Đakovića u Sarajevu, na klubu poslanika Srpske demokratske stranke.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Recite nam kako to da je on na tom sastanku izabran na to mesto.
2 Recite nam čega se Vi sećate.

3 O: Kandidat za predsjednika Skupštine Bosne i Hercegovine bio je
4 predložen Trbojević Milan, međutim za njega nismo izglasali jer smo smatrali da
5 nijednog Krajišnika, odnosno iz Krajine poslanika nema na visokim funkcijama u
6 Bosni i Hercegovini. Tražili smo da to bude neko iz Krajine, a stanovnik Krajine
7 zove se Krajišnik. Onda je neko pozvao gospodina Krajišnika od njegove kuće, jer
8 nije bio u tom... na toj sjednici. On je došao. Tad sam ga prvi put video.
9 Tadašnji predsjednik Srpske demokratske ra...stranke rekao je: "Poslanici iz
10 Krajine hoće Krajišnika. Evo Krajišnika proglašavamo za predsednika Skupštine
11 Bosne i Hercegovine." I svi su prihvatili Krajišnika kao kandidata, koji je na
12 izborima u Parlamentu Bosne i Hercegovine izabran za predsednika.

13 Njegovi preci potiču iz Krajine i on nosi prezime po tom osnovu,
14 Krajišnik.

15 P: Nakon što je imenovan za predsednika Skupštine, po Vama, kako je on
16 obavljao svoj posao?

17 O: Poslije jednopartijskog sistema, kada je Parlament odlučivao
18 unaprijed o pripremljenim prijedlozima odluka i zakona bez neke javne diskusije,
19 on se izuzetno dobro snašao u prvom višepartijskim izborima, u prvoj
20 višepartijskoj skupštini. On je omogućavao svim zainteresovanim licima da
21 diskutuju i izlažu svoje mišljenje. Ja sam ga shvatio kao legalistu, kao čovjeka
22 koji nikome ne osporava njegovo pravo kao poslaniku, a svi poslanici želeli su
23 nešto da kažu, jer po prvi put stekli su mogućnost da neš... da govore slobodno.

24 Skupština je dugo trajala. I na terenu je hvaljen kao da izuzetno dobro
25 vodi Skupštinu.

26 P: Kakav je bio uticaj gospodina Krajišnika - ukoliko je taj uticaj

27
28
29
30

1 uopšte postojao - među poslanicima, odnosno u poslaničkom klubu SDS-a?

2 O: On je bio prvi među jednakima, samo jedan poslanik, a poslanici, koji
3 su dobili prvi put pravo da govore slobodno, nisu dozvolili bilo ko da utiče na
4 njihova razmišljanja. Ja sam čak jednom prilikom rekao: "Moju intelektualnu
5 misao niko neće uskratiti." Bili su i ostali takvi.

6 P: A šta biste Vi rekli na to da je gospodin Krajišnik imao svoj kružok
7 poslanika, odnosno *de facto* vlastiti klub poslanika unutar Skupštine?

8 O: On to nije mogao imati i nije imao jer smo mi kao poslanici dobili
9 neke slobode i prava i radili smo kao braća. Bili smo veliki prijatelji. Nije
10 bilo potrebe bilo ko da se izdvaja iz tog klu...kluba.

11 P: Mislim da ste već govorili i opisali raspad Skupštine Bosne i
12 Hercegovine i obrazovanje srpske Skupštine. Da li se sećate kada se to odigralo?

13 O: Prije rata. To je moglo bit početkom 1992. godine. Poslije želje HDZ
14 i SDS poslanika da raspišu referendum o izdvajanju Bosne iz... iz... i
15 Hercegovine iz Jugoslavije i neprihvatanje našeg prijedloga da se prihvati
16 ustavni zahtjev da o tome ocijeni Savet za nacionalnu bezbjednost ili zaštitu
17 nati...nacionalnih interesa - tako se savjet zvao - sastavljen od predstavnika
18 sve tri nacije i predstavnika drugih nacija.

19 P: Rekli ste nam da do početka 1991. godine Vi ste postali predsjednik
20 Izvršnog odbora u Banja Luci i to je bio posao koji je Vama oduzimao puno radno
21 vreme, zar ne? Vidim da klimate glavom.

22 O: Jeste.

23 P: Da li biste mogli da nam, otprilike, kažete koliko ste svog vremena
24 posvećivali poslovima koja su se ticala opštine Banja Luka, za razliku od

25

26

27

28

29

30

1 poslova koje su ste ticali Republike, dakle tada Vas u svojstvu poslanika u
2 Skupštini.

3 O: Poslovi predsjednika Izvršnog odbora nisu bila ograničena vremenom.
4 Radilo se bez obzira na utvrđeno radno vrijeme. A gdje sam sve to vrijeme imao
5 vidu, ja mislim da je ono preko 100%, al' ako bismo se ograničili na
6 sto...stopostotno radno vrijeme, onda je možda u Parlamentu - da sam se angažovô
7 u Parlamentu - bilo svega 5%, a 95% u Skupštini opštine.

8 P: Možda bih trebao još nešto da Vas pitam pre nego što počnemo da
9 govorimo o samoj Banja Luci. Kako je proticalo vreme - a sada govorimo o
10 razdoblju pre rata - recite nam kako se razvijao Vaš odnos sa gospodinom
11 Krajišnikom. Drugim rečima, kako ste se vas dvojica lično slagali?

12 O: Mislim da nije bilo razlike između mene i gospodina Krajišnika i
13 drugih poslanika. Imali smo jedan poslovni odnos, jedan službeni odnos, jedan
14 prijateljski odnos, a nikakvih posebnih dogovora bilo u z... vezi čega nije
15 bilo. Nisam bio ni kućni prijatelj. Znam da ima troje djece, imao je tad i
16 suprugu živu, i zna da imam dvije kćerke i suprugu, al' nisam upoznao ni njegovu
17 djecu, niti on moju.

18 P: Da li je gospodin Krajišnik poštovao poslanike muslimanske
19 nacionalnosti u Skupštini?

20 O: I kao predsednik Skupštine Bosne i Hercegovine pos...poštovao sve
21 poslanike jednako. Ja mogu to potvrditi i za prije tri dana: kad sam putovao
22 ovamo, pozdravio ga je jedan Bošnjak koji je sa mnom putovao iz Brčkog do Banja
23 Luke, i on ima visoko mišljenje.

24 P: Da li je gospodin Krajišnik dopuštao ljudima drugih nacionalnih grupa
25
26
27
28
29
30

1 da žive svoj verski život, i ako jeste, recite nam kako je on to dopuštao?

2 O: Gospodin Krajišnik je vjernik i on poštuje svoju vjeru kol'ko i tuđu
3 vjeru jer ne može poštovat svoju vjeru ako ne poštuje tuđu vjeru. On je omogućio
4 zainteresovanim Bošnjacima da vjerske obrede imaju u vrijeme održavanja
5 Skupštine i da se tada napravi pauza. Bilo je to u vrijeme Ramazana. Kad su god
6 zatražili - ako su zatražili - on je to omogućio. O tome čak nije dao da se
7 diskutuje, da l' imaju pravo ili ne. Prekidao je Skupštinu i činio pauzu.

8 P: Čega se Vi sećate kad je reč o zahtevima SDA da postoji dvojno
9 državljanstvo za bivše jugoslovenske građane koji su otišli i nastanili se u
10 Turskoj u nekom trenutku tokom 20. veka?

11 O: Oni su govorili da je sa podmlatic...podmlacima iseljenih Muslimana u
12 Turskoj... da je živjelo do tada, do 1990. godine, oko tri miliona stanovnika.
13 Tražili su zakon o dvojnem državljanstvu, da se omoguć...omogući tim građanima
14 da su pripadnik Bosne i Hercegovine, mada su oni iseljavali i iz drugih
15 republika. Bio je pripremljen program i u tom programu o radu Skupštine, o radu
16 Parlamenta, trebao je biti usvojen i zakon o dvojnem državljanstvu. Time bi oni
17 imali tri miliona glasova više, odnosno da su svi punoljetni ili bar 70%, više
18 od toga, od tih tri miliona.

19 P: Po Vašem sećanju, koliko je SDA zaista stajao iza toga?

20 O: Pa, SDA je jedino tražila zakon o odvojenom državljanstvu i
21 prihvaćeno je u programu Skupštine, ali u međuvremenu raspisali su referendum o
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 izdvajanju Bosne. Druge stranke to nisu tražile sem SDA.

2 P: Gospodine Kasagiću, niste u potpunosti odgovorili na moje pitanje. Po
3 Vama, u to vreme koliko je SDA ozbiljno se zalagala za to?

4 O: Pa, on bi... taj bi zakon bio donešen. Dvojno državljanstvo mogli bi
5 dobiti i Srbi koji su iz Bosne i Herce... i Hercegovine iselili, i Hrvati koji
6 su iselili u Hrvatsku iz Bosne i Hercegovine, ali to je manjina u odnosu na onaj
7 broj iseljenih u Turskoj. Ja sam shvatio da oni ozbiljno to traže, a mi se nismo
8 tome protivili bez obzira što je bilo govora da ćemo tada biti manjina i da će
9 vladati jedino SDA na osnovu tih glasova.

10 P: Opština Banja Luka...

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, samo da postavim jedno
12 pitanje kako bih razjasnio poslednji odgovor. Zapravo, imam dva manja pitanja.

13 Rekli ste, dvojno državljanstvo moglo je biti dato Srbima koji su se
14 iselili iz Bosne i Hercegovine, i dalje kažete "i Hrvatima koji su se preselili
15 u Hrvatsku". Da li mogu da zaključim da ste mislili da su se oni iselili iz
16 Bosne i Hercegovine u Hrvatsku?

17 SVEDOK: Iz Bosne i Hercegovine u Hrvatsku, ja.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A poslednji deo Vašeg odgovora kaže: "Mi
19 se nismo tome protivili, premda nam je bilo jasno da ćemo postati manjina i da
20 će SDA na osnovu tih glasova vladati."

21 Kažete, niste se tome protivili. Da li mislite na SDS? Jer kako ja
22 shvatam, SDA i SDS da su bili istog stanovišta o tome i da se tome nisu

23

24

25

26

27

28

29

30

1 protivili. Recite nam zašto onda to nije usvojeno.

2 SVEDOK: SDS kao poslanici nisu se protivili, ali je program usvojen i
3 ušao je u program rada Skupštine da se treba usvojiti zakon o dvojnóm
4 državljanstvu, ali taj program nije realizovan zbog izdvajanja Bosne i
5 Hercegovine iz Jugoslavije i izdvajanja SDS-a u posebni Parlament Republike
6 Srpske u okviru Bosne i Hercegovine. Nastali su ratni sukobi poslije toga.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, onda ne razumem Vaše
8 pitanje i šta pokušavate da pokažete. Svedok je rekao da se SDS nije protivio, a
9 Vi ste pitali koliko su oni bili ozbiljni u tome. Pa, možda jesu bili veoma
10 ozbiljni u tome, ali SDS se nije tome usprotivio. Šta hoćete time da pokažete?

11 G. JOSSE: [simultani prevod] To će biti komentar onda.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne pozivam Vas da nam dajete svoje
13 komentare, već... Možda sam ja nešto pogrešno shvatio. Ukoliko se uspostavilo da
14 sam ja pogrešno razumeo bilo pitanje, ili odgovor, onda, naravno, na Vama je da
15 mi pomognete, ali u protivnom, nastavimo.

16 G. JOSSE: [simultani prevod] Možda ću ovome prići na sledeći način sa
17 svedokom.

18 P: Da li je ovaj predlog SDA na bilo koji način doprineo etničkim
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 tenzijama o kojima ste govorili?

2 O: Mnogo šta prije toga doprinijelo je... doprinelo je etničkim
3 tenzijama. Javni mediji su najviše tome doprineli, a i političari su
4 doprinijeli, jer Izetbegović pod svaku cijenu je želio da izdvoji Bosnu iz
5 Jugoslavije i čak je na Parlamentu rekao: "Žrtvujem slobodu za suverenu Bosnu."

6 Tenzije su bile uzvru...uzburkane. Mnogo sitnih činjenica je bilo koje
7 su to uzburkale.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mi smo ovaj citat više puta čuli, ali to
9 je uvek bilo "žrtvovati mir za suverenitet". Da li govorimo o istom? Možda bih
10 trebao da pitam svedoka.

11 Mi smo ovaj citat više puta čuli, ali tada je bilo reč o tome da je
12 "mir" žrtvovan za suverenitet, a ne "sloboda" za suverenitet.

13 SVEDOK: Mir, mir.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala.

15 G. JOSSE: [simultani prevod]

16 P: Vratimo se na pitanje osoba u Turskoj kojima se potencijalno nudilo
17 dvojno državljanstvo. Rekli ste nam da se SDS nije protivio tom planu, ali moje
18 pitanje je sledeće: da li je plan SDA, kad je reč o tim građanima, na bilo koji
19 način se odrazio na etničke tenzije.

20 G. TIEGER: [simultani prevod] Oprostite, časni Sude, ali ako sam
21 ispravno pratio pitanja i odgovore, vidim da pitanje delimično pogrešno
22 prikazuje prirodu predloga u Skupštini i ono što je rekao svedok. Ja nisam
23 shvatio da je to plan koji se odnosio na ljude u Turskoj. To je bio predlog za
24 dvojno državljanstvo, kako je svedok rekao. I mislim da u pitanju ne bi trebalo

25

26

27

28

29

30

1 da se taj predlog u Skupštini preinači u nešto što to, zapravo, nije bilo i da
2 se onda svedoku postavi pitanje o predlogu koji, zapravo, nije bio predložen
3 Skupštini.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja ću reći svega par reči na tu temu.
5 Naravno, ono što je bio projekat - barem tako sam shvatio svedoka, dakle da je
6 to bio projekat o dvojnog državljanstvu - i to je onda postao problem - pitanje,
7 zapravo - dvojnog državljanstva za ono što je svedok nazvao većina, zato što je
8 govorio o onima koji su otišli u Tursku, u poređenju s onima koji su otišli u
9 Hrvatsku i Srbima koji su otišli. Dakle u toj meri to pitanje je, s jedne
10 strane, bio pravosudni projekat, ali istovremeno to je bio i realni problem koji
11 je proizilazio iz toga.

12 Dakle to je sad neko drugo pitanje, ali pitanje na koje je svedok da
13 odgovor je: u kojoj je meri je svedok nama objasnio šta se desilo pre toga i da
14 li je to doprinelo porastu tenzija. Dakle da vidimo!

15 Kada ste odgovorili na pitanje gospodina Jossea o tome da li je to
16 doprinelo etničkim tenzijama, Vi ste nam rekli šta je doprinelo tenzijama pre.
17 Možete li nam reći - ne govorimo sada o samim poslanicima u Skupštini - u kojoj
18 meri je ovo pitanje doprinelo etničkim tenzijama uopšteno?

19 SVEDOK: Ja mislim da to nije mnogo doprinijelo etničkim tenzijama jer
20 nije bilo dato u javnosti. Javnost nije ni bila puno upoznata s tim. U javnosti
21 je bilo sasvim nešto drugo. Bili su neki projekti naseljavanja Muslimana na
22 prostorima Krajine. Bili su projekti da će vladati oni Bosnom i Hercegovinom, pa
23 i Banja Lukom.

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Odgovor je jasan i prvi deo odgovora

25

26

27

28

29

30

1 je relevantan za postavljeno pitanje.

2 Izvolite, nastavite, gospodine Josse.

3 G. JOSSE: [simultani prevod] To objašnjava ovo pitanje. Ja se sada neću
4 vraćati na tu temu.

5 P: Vi ste počeli da govorite Pretresnom veću o stvarima koje su bile
6 više od interesa za javnost i koje su, po mišljenju javnosti, doprinele
7 tenzijama. I onda ste nam govorili o tome da su se Muslimani naseljavali u nekim
8 delovima Krajine. Molim Vas da nastavite da nam navedete nekoliko primera u tom
9 smislu.

10 O: Ne naseljavali. To je bio kao projekat. Da li je on lažan ili ne, ja
11 ne znam, ali je projekat bio da će se naseliti na prostorima Krajine, odnosno
12 zbijanja gdje su uvijek bili srpski krajevi. To je oko Banja Luke. A oni su se
13 naseljavali tokom postojanja Jugoslavije iz Sandžaka uglavnom u Sarajevo, manje
14 u Banja Luku, ali to je bila normalna imigracija stanovnika u toj Jugoslaviji,
15 dok su Srbi najvećim delom iseljavali u Beograd, a Hrvati u Hrvatsku.

16 P: Hvala. Sada ću Vas pitati nešto o opštini Banja Luka. Vi ste tamo
17 živeli tokom celog ovog vremenskog razdoblja, zar ne?

18 O: Jesam.

19 P: SDS je imao kontrolu nakon tamošnjih izbora, zar ne?

20 O: Jeste.

21 P: Da li je postojao neki međuetnički sporazum u Banja Luci bez obzira
22 na to što je SDS bila najveća stranka?

23 O: Vlast je formirana na osnovu dogovora nacionalnih stranaka, SDS, SDA

24

25

26

27

28

29

30

1 i HDZ, i tako se je... su izabrani funkcioneri u Izvršnom odboru, potpredsjednik
2 Skupštine opštine bio je Musliman i zamenik načelnika policije regije Banja Luke
3 bio je Musliman.

4 Nakon tog dogovora, stranačkog, formirana je vlast. U Izvršnom odboru
5 bila su dva Hrvata i, čini mi se, jedan Bošnjak. Znam za jednog sigurno. Ne znam
6 da li je više bilo. Ostalo su bili Srbi. Jedan Hrvat je otišao, odselio u
7 Rijeku, u Hrvatsku, a drugi Hrvat je ostao. Svo vrijeme rata je bio s nama u
8 Izvršnom odboru. Bošnjak je taka...takođe iselio iz Banja Luke kad je počeo rat.

9 P: Rekli ste da ste postali predsednik Izvršnog odbora početkom 1991.
10 godine. Recite nam kako to da je u to vreme došlo do promene na položaju
11 predsednika.

12 O: Bili su izbori za posl... odbornike Skupštine opštine, ja mislim
13 istog dana kad su izbori za Parlament Bosne i Hercegovine. To je bio novembar
14 prethodne godine. Stranke su se dogovarale o formiranju opštinske vlasti i to je
15 dugo trajalo.

16 I nakon dogovora formirana je prva višepartijska vlast u opštini Banja
17 Luka, 8. februara 1991. godine.

18 P: Ko je bio predsednik Skupštine opštine?

19 O: Predrag Radić, član Srpske demokratske stranke. Jedan od zamjenika
20 bio je Srbin ili Crnogorac - ne znam kako se izjašnjavao. Drugi je Bošnjak bio.

21 P: Kada kažete "jedan od poslanika", mislite, zapravo, na poslanike u
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Skupštini Republike, zar ne?

2 O: Mislim na zamjenika predsednika Skupštine opštine. Jedan je bio
3 Bošnjak, a drugi je bio Srbin ili Crnogorac - i... i znači iz Crne Gore je
4 rodom.

5 P: Da. Mislite na potpredsednika?

6 O: Jeste.

7 P: Zamolio bih Vas da opišete neke od međunacionalnih napetosti koje su
8 se počele javljati u samoj Banja Luci tokom 1991. godine, ali prvo biste nam
9 mogli možda ispričati nešto o geografskom utjecaju činjenice što je ta općina
10 veoma blizu Hrvatske.

11 O: Prije toga rat je bio u Hrvatskoj i to je bio rat kojega je vodila
12 Ju...Jugoslavenska narodna armija za održavanje... očuvanje Jugoslavije. Mnogi
13 vojnici, odnosno krajiški građani - vojnici iz Krajine su mobilisani za rat u
14 Hrvatskoj. Dolazili su... dovoženi su mrtvi i smrtovnica je bilo po Banja Luci.
15 I to je uticalo na porast tenzija. Kad je potpisan mirovni sporazum sa Hrvatima,
16 to je bilo, zaista, jedno veliko veselje.

17 Ali podjela, nacionalna, već je počela. Bošnjaci su već formirali svoju
18 Skupštinu opštine Banja Luka. Onda su te stranke koje su formirale svoju
19 skupštinu opštine hodali po gr... po Banja Luci, demonstrirale. Pošli su u
20 zgradu Skupštine opštine i kidali natpise i imena članova Izvršnog odbora srpske
21 nacionalnosti. Kidali su i moj naziv, odnosno moje ime sa vrata, o čemu su
22 informativna sredstva upoznala javnost i više tih demonstracija nije bilo niti

23

24

25

26

27

28

29

30

1 je ta skupština opštine bošnjačkog naroda profunkcionisala, mada nije bilo
2 primjedaba na to njihovo formiranje skupštine opštine niti je bilo sukoba u vezi
3 tim.

4 Ja više mislim da nisu imali uslova da u centru grada budu dvije opštine
5 formirane: jedna zakonita, druga bezakonita... nezakonita.

6 P: Da li znate zbog čega je došlo do tog pokušaja da se formira
7 bošnjačka skupština opštine?

8 O: Pa bilo je to formiranje po cijeloj Bosni autonomnih oblasti po
9 nacionalnim pitanjima i mislim da je ta tenzija rasla i da smo se počeli
10 cijepati. Ne vidim neki posegni razlog koga se ja sjećam.

11 P: Kažete da su postojale dvije skupštine opštine: jedna da je bila
12 zakonita, druga da je bila nezakonita. Zašto to kažete?

13 O: Pa, izbori su održani, čini mi se, 13. novembra ili 15. novembra
14 1991. godine za odbornike Skupštine opštine i to je vlast, legalna, a onda je
15 poslije toga formirana bošnjačka skupština opštine potpuno ilegalno - bez
16 izbora, bez ičega. Jednostavno, na jednoj skupštini, odnosno na jednoj sjednici
17 građana u sportskoj dvorani ta odluka je donošena.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sudija Hanoteau ima jedno pitanje za
19 Vas.

20 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da. Hvala. Htio bih da mi kažete
21 koliko je bilo članova koji su bili u toj legalnoj Skupštini opštine. Koliko su
22 imali poslanika unutra?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 SVEDOK: Odbornika, odbornika! Oko 70. Tačan broj ne znam - da li 67 ili
2 70 i nešto.

3 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] A kakav je bio nacionalni sastav te
4 Skupštine u postocima, ako mi možete reći?

5 SVEDOK: Ne mogu reći u postocima. Bile su sve tri nacije zastupljene, a
6 najveći procenat bilo je Srba.

7 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] A što se tiče većine, ja sam
8 siguran da imate neku predstavu o tome koja je većina bila. Molim Vas, probajte
9 se sjetiti.

10 SVEDOK: Ja mislim da su srpski odbornici mogli da imaju apsolutnu
11 većinu, što znači da donose odluke, odlučuju. To je znači preko 50% ili bar oko
12 50%.

13 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Gospodin Josse Vas je pitao zbog
14 čega su se odjednom pojavile napetosti i Vi ste odgovorili da je napetosti bilo
15 posvuda u Bosni. Međutim ja bih htio da se sada koncentrirate upravo na ovu
16 općinu o kojoj govorite i htio bih da mi onda kažete na koji način i kom obliku
17 su se mogle primijetiti te napetosti. Da li je došlo do nekih incidenata. Molim
18 Vas, odgovorite nam.

19 SVEDOK: Nije bilo nikakvih incidenata, ali napetost iz okruženja raste i
20 u mjestu. Bilo je suprotstavljanje Jugoslovenske narodnoj armiji i u Banja Luci.
21 Žene su demonstrirale ispred Doma vojske suprotstavljajući se zašto su njihovi
22 sinovi muslimanske vjeroispovijesti i hrvatske u Jugoslovenskoj narodnoj armiji
23 i zašto oni ratuju u Hrvatskoj. Onda su žene srpske nacionalnosti

24

25

26

27

28

29

30

1 protudemonstracije pripremile, rasterujući tu žene... te žene ispred Doma
2 vojske. To je bio jedini otvoreni sukob.

3 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da li možete reći da je Skupština
4 Banja Luke u sastavu u kojem je bila imala poštovanja prema iskazima svake
5 nacionalne grupe ili je postojao trend - što se poneki put događa - trend da
6 srpska većina preglasava na neki način, guši, zapravo, one koji nisu u većini?

7 SVEDOK: Bio je trend da se formiraju zajednica opština Banja Luke i
8 ostalih okolnih opština, čemu su se druge nacije suprotstavljale. Taj statut
9 lično sam izlagao na skupštini opštine, potvrđujući da je sve u skladu sa
10 Ustavom Bosne i Hercegovine od jedne do druge... do poslednje norme... odredbe,
11 ali nepoverenje je zavladao i oni su se tome protivili. Ja se nadam da sam...

12 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala Vam.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Još samo dva kraća pitanja radi
14 razjašnjenja. Prvo ste, s jedne strane, rekli da su postojale dvije skupštine
15 opštine, a istovremeno ste rekli - ustvari, da kažem ovako - da su Muslimani,
16 tj. SDA, da su, zapravo, izmislili tu neku nezakonitu skupštinu opštine koja
17 nikad nije, zapravo, stvarno zaživjela. Recite da li se ta skupština ikad
18 okupila. Da li je održala neku sjednicu?

19 SVEDOK: Ja sam samo vidio na televiziju da s... da je bio veliki skup
20 tih građana u sportskoj dvorani "Obilićevo". Ja ne znam da l' su održavali
21 sjednice. Javnost nije bila tim upoznata.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Moje sljedeće pitanje je - rekli ste:
2 "Ja ne znam zašto su oni to osnovali.": da li Vam je ikad palo napamet, o
3 obzirom da je ta zakonita Skupština opštine, kao što ste rekli, da su u njoj
4 Srbi imali apsolutnu većinu, da su se ljudi mogli bojati da se njihov glas neće
5 čuti ili neće čuti u dovoljnoj mjeri, pa su zbog toga smatrali da ti trebali
6 osnovati svoju vlastitu platformu, tj. vlastitu skupštinu?

7 SVEDOK: Mog...mže se to zaključiti, ali to je bilo na svim prostorima
8 Bosne i Hercegovine. Kao pravnik i legalista nisam smatrao ozbiljnim ono što je
9 nezakonito.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Na temelju Vašeg odgovora sada ja
11 zaključujem da ste Vi znali zbog čega oni to možda rade, ali da zbog zakonskih,
12 pravnih razloga ste smatrali da se to ne može uzimati ozbiljno.

13 SVEDOK: Naravno.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Rekli ste da ste legalist. Da li time
15 želite reći da svaka Skupština koja je formirana, a koja nema prave osnove u
16 zakonodavstvu koje su donijele republičke vlasti, dakle svaka skupština u sjeni,
17 da li smatrate formiranje takve skupštine u sjeni... svake skupštine u sjeni
18 nezakonitim onda činom?

19 SVEDOK: /nečujno/ suprotstavljanje bezakonju moguće bezakonje, prema
20 tome ako jedna skupština se formira parirajući drugoj nezakonitoj skupštini,
21 onda su i jedna, i druga nezakonite, i one ras... i raste tenzija i dolazi do
22 onog do čega je došlo u Bosni i Hercegovini.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Da onda shvatim Vaš odgovor kao da
24 ste rekli "da" ili "ne". Meni se čini da ste htjeli reći da to smatrate

25

26

27

28

29

30

1 nezakonitim činom, jer inače bi te nezakonito stvorene skupštine bile nešto što
2 bi osporavalo ovlasti, autoritet, pravni značaj onih skupština koje Vi smatrate
3 zakonitim. Jesam li Vas dobro razumio?

4 SVEDOK: Skupština opštine Banja Luka sve je radila zakonito i mislim da
5 nije bilo potrebe da se stvara druga skupština beza...nezakonito. I to ne možemo
6 poistovjetiti s odnosima između Skupštine Bosne i Hercegovine i Skupštine
7 Republike Srpske jer je Skupština Bosne i Hercegovine nezakonito želela da
8 raspiše referendum, čega su se usprotivile poslanici Srpske demokratske stranke.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle to ovisi o potrebama i o Vašoj
10 procjeni samih aktivnosti zakonite skupštine. Dakle na temelju toga se može reći
11 da li jeste ili nije zakonito da se ostvari jedna takva zasebna, odvojena
12 skupština. Da li sam Vas sad dobro razumio?

13 SVEDOK: Sa stanovištva Banja Luke, borio sam se za zakonitost. Sa
14 stanovišta Bosne i Hercegovine, kao poslanik, mogao sam se boriti onol'ko kol'ko
15 sam mogao kao... sa jednim glasom. Nikad niko nije usprotivio se for... osnov...
16 formiranju i radu Skupštine SDA u Banja Luci, al' ona nije radila. Zašto? Ne
17 znam. Očito da nisu imali uslova za rad jer je sve funkcionisalo po zakonu.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Malo sam zbunjen. U zadnje dijelu Vašeg
19 odgovora rekli ste: "Sve je bilo napravljeno u skladu sa zakonom." Sve što je
20 napravila ova zakonita Skupština, mislite ili...?

21 SVEDOK: Zakonita. Da, zakonita Skupština.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Međutim ja još uvijek mogu reći da
23
24
25
26
27
28
29
30

1 niste sasvim nedvosmisleno odgovorili na moje pitanje. Naime da li smatrate
2 formiranje jednog tijela koje nije predviđeno zakonom jednim nezakonitim činom -
3 dakle tijela koje nosi isto ime, ali koje se odnosi, recimo, samo na jednu
4 nacionalnu skupinu?

5 SVEDOK: Ako je vladavina prava, to je tako. Ako nije vladavina prava,
6 onda je moguće svašta da bude.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dozvolite da onda drugačije postavim
8 pitanje. Pretpostavimo da postoji jedna općina u kojoj Hrvati imaju apsolutnu
9 većinu, u kojoj Srbi osjećaju da će biti preglasani bez primjerenog uzimanja u
10 obzir njihovih interesa, ta ako bi oni u tom slučaju formirali srpsku skupštinu,
11 umjesto da ostanu u sklopu zakonski formirane skupštine u kojoj je postojala
12 apsolutna većina za Hrvate, da li biste to smatrali nezakonitim činom ili ne
13 biste?

14 SVEDOK: Nezakonitom, nezakonitom, kao i u Banja Luci što je bilo. Nisu
15 raspisani izbori, nisu izabrani odbornici, nije izabran izvršni odbor, nego je
16 to sve na jednom skupu učinjeno.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja to, zapravo, nisam uključio u moje
18 pitanje.

19 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, dozvolite. Moram Vas prekinuti.
20 Posljedica ovih pitanja je to što imam namjeru da ispitam svjedoka o tome da li
21 je on legalist i u kojoj mjeri, o čemu se radi, ali Vi ste sad mu postavili niz
22 hipotetskih pitanja. Njegove procjene se zasnivaju na ustavnom okviru: jednom
23 koji se tiče opštine, drugom koji se tiče republičkih vlasti. Dakle ja mislim da

24

25

26

27

28

29

30

1 se ne mogu raditi hipoteze o takvih pitanjima. Mislim da to, jednostavno, nije
2 moguće.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, zapravo se može. Ako se razmotri
4 postojeća situacija u kojoj je moguće primijeniti pravna mjerila da bi se došlo
5 do zaključka da li je nešto zakonski ili nije zakonski učinjeno, onda bi se to
6 moglo napraviti i u situaciji koja nije stvarno postojala.

7 [Sudije većaju]

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vijeće nema namjeru da dalje argumentira
9 da li je to moguće ili nije, tako da bih ostavio to pitanje ovako kako jeste
10 stalo.

11 Možete nastaviti.

12 G. JOSSE: [simultani prevod]

13 P: Ja bih Vas ipak htio pitati, gospodine Kasagić, na temelju čega - i
14 sad, nemojte me krivo shvatiti; ne želim biti nepristojan, ali mislim da bismo
15 to trebali istražiti - dakle Vi kažete da ste legalista, na temelju čega?

16 O: Završio sam Pravni fakultet, doktorirao na Pravnom fakultetu i
17 profesor na Pravnom fakul... profesor na Ekonomskom fakultetu iz poslovnog prava
18 - učim studente da je vladavina prava osnov i temelj razvoja ekonomskih odnosa i
19 obezbeđenja sloboda čovjeka. Bez vladavine prava dešava se ono što je bilo u
20 Jugoslaviji. A sjetili su me... podsjetili me ljudi, kad su slušali moj razgovor
21 na radio "Banja Luci" šest mjeseci prije nego što je počeo rat, rekao sam da
22 nema države u svijetu sa ovim pravnim sistemom, labilnim i nikakvim, da ne bi
23 iskrsnuo lat...rat, a ništa o ratu nisam znao. Nepravna država dovodi do rata.

24 P: Detaljnije ste nam pričali o tome zbog čega ste smatrali da je
25 bošnjačka skupština opštine Banja Luka bila nezakonita, međutim samo ste se
26 nakratko dodirnuli teme skupštine srpskog naroda u Republici Srpskoj. Rekli ste
27 da za tu skupštinu ne smatrate da je nezakonita. Možete li nam objasniti zbog
28 čega?

29

30

1 O: U jednoj pravnoj državi ne bi postojala uopšte jer skupština izabrana
2 od naroda bi funkcionisala. Međutim ona je kršila Ustav. Nije prihvatila
3 formiranje Savjeta za nacionalni interes... za zaštitu nacionalnih pitanja, što
4 je Ustav obavezao. I samo izabrani poslanici od naroda su se izdvojili i
5 formirali svoju skupštinu, štiteći Jugoslaviju kao državu, jer Ustav Jugoslavije
6 smatrao je da izdaja država najteže krivično djelo i da referendum može
7 raspisati samo Parlament Jugoslavije. Nisu se držali Ustava Jugoslavije, a
8 bošnjačka strana je kršila i Ustav BiH.

9 P: Kada govorite u svoje ime, kao Srbin, kao poslanik SDS-a u Skupštini
10 BiH, recite zbog čega ste smatrali da je neophodno da se formira srpska
11 skupština te da se time, zapravo, povučete na taj način iz Skupštine, u kojoj
12 ste isprva bili izabrani. Dakle moje pitanje je: zbog čega ste smatrali da je to
13 neophodno?

14 O: Jedini razlog je da se sačuva država Jugoslavija i da se sačuva
15 Ustav. Ako je trebalo nešto mijenjati, onda je trebalo poštivati taj Ustav ili
16 ga mijenjati. Cijepanje jedne takve male države i ekonomski može donijeti nama
17 veliku štetu i donijelo je veliku štetu. Nikad se ne bi protivio da je to
18 Parlament Jugoslavije raspisao taj... taj... taj referendum, jer je to Ustav
19 raspisivao... odluč... utvrđivao, ali ću se uvijek suprotstaviti kad neko krši
20 ustav, pa i te svoje republike, odnosno naše Republike.

21 P: Da li je bilo moguće izmijeniti Ustav?

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Ustav Bosne i Hercegovine mijenjan je... često mijenjan. Sve je bilo
2 moguće izmijeniti, ali mislim da su se Srbi plašili izdvajanja iz Jugoslavije.
3 Željeli su tu državu jer je obezbijedila jednakost svih građana, svih nacija.

4 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, vratit' ćemo se na temu Banja
5 Luke i nacionalnih tenzija, ako je to u redu.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite.

7 G. JOSSE: [simultani prevod]

8 P: Gospodine, htio bih da Vas, konkretno, počnem sada ispitivati o 1992.
9 godini i o napetostima koje su neposredno prethodile samom izbijanju rata. Kao
10 prvo, Vi ste spomenuli kako je rat u Hrvatskoj imao utjecaja na stvari godinu
11 dana ranije. Recite da li je to imalo utjecaja na stvari i tokom 1992. godine.
12 Ako jeste, na koji način?

13 O: Osjećale su se tenzije u Bosni i Hercegovini već u vremenu rata u
14 Hrvatskoj jer su Bošnjaci i Hrvati u Bosni i Hercegovini prihvatili izdvajanje
15 Hrvatske iz Jugoslavije, a Srbi su se tome protivili. Jugoslovenska narodna
16 armija, kad je putovala sa jednog prostora na drugi i iseljavala iz Slovenije
17 ili Hrvatske, onda su žene drugih nacija - Bošnjakinje i Hrvatice - su stale pod
18 ku...put tih tenkova i vojske. Nisu dali uopšte da se kreću. Vojska je na taj
19 način bila zarobljena. Srbi to nisu mogli shvatiti, da vojsku neko može
20 zaustaviti, i to je izazivalo tenzije.

21 Onda smo u parlamentu Skupštine Bosne i Hercegovine, na zasjedanju
22 doživili da su žene drugih nacija uselile u parlament drugih nacija - mislim
23 Bošnjakinje i Hrvatice - i plakale su za svojim sinovima koji su na ratištu u
24
25
26
27
28
29
30

1 Hrvatskoj. Čak su neki govorili da su izginuli na ratištu u Hrvatskoj. Protivili
2 su se Jugoslovenskoj narodnoj armiji, da bi jedan od poslanika rekao da ta žena
3 uopšte nema sina, al' ona je plakala za pogibiju svoga sina. To su neka moja
4 sjećanja.

5 P: Konkretno govoreći, usled odluke gospodina Tuđmana da imenuje novu
6 osobu kad je reč o policiji u južnom delu Hrvatske, recite nam da li je došlo do
7 zabrinutosti.

8 O: Pa, bile su tu već nekakve nacionalne tenzije. Gospodin Tuđman je
9 smatrao da su u policiji uglavnom Srbi. Bio je jedan... jedna utakmica 1990.
10 godine između Crvene zvezde i Dinama u Beogradu. Bilo je srpskih navijača iz
11 Beograda i tu je nastala velika tuča između navijača Dinama i navijača Crvene
12 zvezde.

13 Policajci, hrvatski, su branili da dođe do tuče između tih grupacija.
14 Bili su i grubi prema navijačima Dinama koji su jurili prema navijačima Crvene
15 zvezde. Gospodin Tuđman se usprotivio toj njihovoj grubosti i smijenio je
16 policiju. Onda je izabrao uglavnom, na ključnim mjestima policije, policajce
17 hrvatske nacionalnosti. To je stvaralo tenziju među narodima.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, vidim koliko je sati.
19 Da li odgovarajući trenutak?

20 G. JOSSE: [simultani prevod] Da.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nastavićemo s radom u 16.10h.

22 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

23 ... Početak pauze u 15.47h

24 ... Sednica nastavljena u 16.15h

25

26

27

28

29

30

1 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

2 Izvolite sestiti.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, Vi ste želeli da se
4 obratite Pretresnom veću, zar ne?

5 G. JOSSE: [simultani prevod] Da, hvala. Ja brzo napredujem s ovim
6 svedokom i, zapravo, očekujem da će mi trebati svega pola sata više, ali bih
7 želeo da tada napravimo jednu kraću pauzu kako bih se obratio gospodinu
8 Krajišniku, ali i delimično zato što imamo još jedno pitanje, a to je da: s ovim
9 čovekom je obavljen razgovor pre nekoliko godina od strane Tužilaštva i
10 Tužilaštvo je bilo veoma kooperativno i taj razgovor... ja sam delimično njega
11 video, ali ne u cjelini - neko drugi je njega pogledao u moje ime - i tako da
12 bih želeo da ga pogledam pre nego što završim s ispitivanjem, tako da bih želeo
13 da napravimo pauzu nešto pre, negde kad dođemo do kraja ovog seta pitanja.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, to je potpuno razumno i imaćete tu
15 pauzu.

16 G. JOSSE: [simultani prevod] Hvala.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim da se uvede svedok u sudnicu.

18 [Svedok je ušao u sudnicu]

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kasagiću, gospodin Josse će
20 nastaviti s ispitivanjem.

21 Imate reč, gospodine Josse.

22 G. JOSSE: [simultani prevod]

23 P: Želeo bih, gospodine Kasagiću da Vas sada pitam nešto o radu Izvršnog
24 odbora, kako pre, tako i tokom rata. Napre, kad je reč o finansijskim
25 sredstvima, recite nam kako je opština uspevala da finansijski funkcioniše.

26

27

28

29

30

1 O: To je riješene zakonom. Dio sredstava poreza na promet se uplaćuje u
2 budžet Skupštine opštine, a onda u ratu bile su velik inflacije - 65% dnevno.
3 Izvršni odbor Skupštine opštine Banja Luka prihvatio je da je moguće plaćanje
4 poreza i doprinosa i putem njemačkih maraka, jer sve su plaćanja bile marka.
5 Ostalo je sve bila hartija bez vrijednosti. I na taj način smo zaustavili
6 inflaciju i imala je opština Banja Luka dovoljno sredstava i svi građani plaćali
7 su dobrovoljno poreze i doprinose - neki koji su plaćali putem marki, njemačkih,
8 jer to je, zaista, bilo sredstvo plaćanja u Republici Srpskoj u toku rata.

9 P: Kakve je službe financirala opština?

10 O: Komunalnu djelatnost financirala je u opštini Banja Luka. Inače,
11 obrazovanje je bilo na nivou Bosne i Hercegovine, poslije Republike Srpske.
12 Sudstvo je bilo na nivou Bosne i Hercegovine, odnosno Republike Srpske. Mi smo u
13 toku rata, s obzirom da je to sve nekako prekinuto bilo - mala sredstva, koliko
14 smo imali sredstava, pomagali smo u finansiranju obrazovanja, osnovnog i
15 srednjeg, i obezbjeđivali grijanja, jer nije bilo mogućnost da se nabavi mazut,
16 pa smo kupovali ogrijev, mada je mala količina mazuta nabavljena od... preko
17 Skupštine opštine za toplifikaciju nekih objekata, odnosno zdravstvene
18 institucije, grade Skupštine opštine i nekoliko škola.

19 P: A kad je reč o sportskim objektima?

20 O: Sportski objekti jeste financirala. Sport je opština Banja Luke
21 financirala, i to prilično dobro izdvajala u sport - daleko više no Republika
22 Srpska- i sport smo dobro razvijali u toku rata. Finansirali smo održavanje
23 objekata i sportske ekipe. Čak je bilo dosta takmičenja. Dolazile su ekipe iz
24 Srbije, odnosno Jugoslavije, a bilo je međunarodno ta... šahovsko takmičenje,
25 bilo je plivanje - međunarodno takmičenje. Sport je bio razvijen i mi smo

26

27

28

29

30

1 financirali to dobro.

2 P: Sredstva iz Jugoslovenske narodne banke - recite nam kako su ta
3 sredstva dostavljena Vašoj opštini. Drugim rečima, da li je to išlo preko
4 Sarajeva?

5 O: Narodna banka, centralna banka bila je u Beogradu. Ona je emisiona
6 banka. A novac je preko Narodne banke Bosne i Hercegovine prebacivan opštinama.
7 U jednom momentu prije no što je počeo rat, ta Narodna banka Bosne i Hercegovine
8 prekinula je platni promet - ja znam sa Banja Lukom. Da li i ostalim
9 dijelovima... Inače, prekinula je platni promet sa Jugoslavijom. Ostali smo bez
10 ikakvog sredstva plaćanja i mi smo iz opštine Banja Luka odleteli helikopterom
11 za Beograd, u Narodnoj banci Jugoslavije i uspostavili platni promet preko
12 službe društvenog knjigovodstva. Koliko se sjećam, u Gradišci je ta veza bila -
13 Gradiška... SDK Gradiška i Narodna banka Jugoslavije, Beograd.

14 P: Da li Vam je poznato zašto je platni promet iz Narodne banke Bosne i
15 Hercegovine bio prekinut?

16 O: Zaista, nije mi bio poznat, ako nije mislilo se na finansijsku
17 blokadu nekih krajeva. Samo je jednostavno prekinut platni promet.

18 P: Da li Vam je poznato ko je odgovoran za tu finansijsku blokadu?

19 O: Pričalo se da je gospodin Izetbegović naložio to, ali to su priče.
20 Nemam dokaza. Ne mogu potvrditi ništa.

21 P: Iz kog izvora su te glasine došle do Vas?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne mogu se sjetiti'. Davno je bilo - skoro 15 godina. Obične priče,
2 ništa pismeno nije bilo.

3 P: Da li se sećate kako je u opštini saznato da je došlo do prekida
4 dostavljanja sredstava? Mislim na sredstva koja su dostavljene preko Narodne
5 banke Bosne i Hercegovine.

6 O: Prestao je svaki priliv sredstava iz Narodne banke Bosne i
7 Hercegovine i mi smo ostali bez finansijskih sredstava. Tada smo to primijetili.

8 P: Ovo je očigledno pitanje; u izvesnoj meri ste već odgovorili na
9 njega, ali bih ipak možda trebao da ga postavim: kako se to odrazilo na opštinu,
10 budući da je ostala bez finansijskih sredstava?

11 O: Pa, nije nešto posebno jer smo brzo to riješili sa Narodnom bankom
12 Beograda. Ja sam tad rekao, sreća pa nije Narodna banka u Zagrebu, ali ako je u
13 Beogradu, to smo brzo uspostavili.

14 P: Sledeća tema o kojoj bih želeo da Vas pitam su izbeglice. Najpre,
15 kada su izbeglice počele da dolaze na teritoriju Vaše opštine?

16 O: Prve izbjeglice počele su dolaziti 1990. godine. Prvi izbeglica...
17 došao je jedan Srbin iz Dalmacije sa devetoro djece. Znao sam mu ime, al'
18 zaboravio sam. Njemu je dodeljen nekakvi uslovi stanovanja i dugo je bio u Banja
19 Luci. Ne znam kud je poslije otišao. A zatim kad je bilo ise... masovno
20 iseljavanje Srba iz Slavonije, onda ih je bilo zaista puno. Onda je u sportskoj
21 dvorani "Borik" i u osnovnim školama... u sportskim dvoranama osnovnih škola...
22 sve dvorane su bile pune tih izbeglica. Bili su tu duže. Neki su otišli u

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Srbiji; neki su ostali tu i jednog dana dvorane su postepeno ispražnjavane i
2 ispražnjene, ali dugo je bilo u dvoranama osnovnih škola tih izbeglica.

3 P: Kada je to bilo? Kada je sportska hala bila puna izbeglica? Drugim
4 rečima, u kom trenutku je bio vrhunac tog problema s izbeglicama?

5 O: Bila je 1990. kada je počeo rat u Hrvatskoj. Svi Srbi iz Slavonije su
6 se iselili i doselili do Banja Luke... Uglavnom u Banjaluci... iz Banja Luke
7 negde drugde su odlaz...odlazili. Ja mislim da je to bio decembar. Znam da je
8 bilo hladno. Ako ne, novembar ili decembar. Hladno je bilo. Došli su uglavnom na
9 traktorima.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, ako mi dopustite...

11 Postavljeno Vam je pitanje: kada je bio vrhunac? Vi ste nam rekli tada
12 da je počeo rat u Hrvatskoj i da su se ljudi preselili. Da li onda treba da
13 shvatim da je 1990. godine bio vrhunac, odnosno najteži trenutak za izbeglice?

14 SVEDOK: Da. To je period kad je počeo rat u Hrvatskoj. Da li je to 1990.
15 ili 1991., ja, zaista, ne znam, ali to je bio prvi vrhunac.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali pitanje nije bilo kada je to
17 počelo, već kada je bio vrhunac, tako da Vas molim da se koncentrišete na
18 postavljeno pitanje i pokušajte da odgovorite na njega.

19 Dakle kada je bio vrhunac? Kada je bilo najgore?

20 SVEDOK: Najgore je bilo kada je pala Srpska Krajina i zapadni dio
21 Republike Srpske. Tada je... tada je bio masovni egzodus. Ja mislim da je ono
22 bilo između 200.000 i 300.000 građana i da je bila kolona iz... od zapadnog
23 dijela Republike Srpske - to je od Drvara, otprilike, ili Knina - do Bijeljine.

24

25

26

27

28

29

30

1 Pored ceste i rađali su se, i umirali. To je bilo teško. Cestama nisi mogô ići.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li biste to mogli da locirate? U kom
3 trenutku je to bilo?

4 SVEDOK: To je... to je bio period... 1995., ja mislim, prva polovina
5 1995. godine. To je bio juli, kada je Krajina padala u Hrvatskoj, i nešto
6 poslije toga, kada je zapadni dio Republike Srpske padao. To je bio... Ne,
7 pardon. Devedeset... 1995... Jeste, 1995. godina. Da.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, nastavite, gospodine Josse.

9 G. JOSSE: [simultani prevod]

10 P: Gospodine Kasagiću, da razjasnim ovo: ako se sećate, recite nam kada
11 je sportska hala bila puna.

12 O: Bila je puna... Ja ne znam godinu, ali 1990. il' 1991., kad je bio
13 rat u Hrvatskoj. Hladno je bilo. Već je počela zima il' je kasna jesen bila.

14 P: Da li je opština imala problema s izbeglicama bilo koje druge
15 nacionalne skupine?

16 O: Tada imala je samo Srbe. Oko... sumnjala se brojka od 70.000
17 izbjeglica u opštini Banja Luka. Mi smo obezbedili smeštaj u sportskim dvoranama
18 škola i sportskoj dvorani "Borik". A drugih izbeglica nije bilo tada. I čitavo
19 vrijeme u Banja Luci bili su uglavnom srpski... samo srpske izbjeglice.

20 P: Sada bih želeo da Vas pitam o razmeštanju stanovništva i
21 preseljavanju stanovništva 1992. Najpre, da li su Muslimani napustili svoje
22 domove u Banjaluci 1992. godine?

23 O: Kad je počeo ratu u Hrvatskoj, oni su radili svi u Banjaluci.

24

25

26

27

28

29

30

1 Nikakvih problema bilo. Kad je počeo rat u Bosni i Hercegovini, počelo je
2 postepeno iseljavanje. Kol'ko ih iselilo, kol'ko ih je napustilo svoje domove,
3 zaista, ne znam, ali znam da je u nekom vremenu - ne znam ni koja godina -
4 Izvršni odbor odlučio da se napuštene domove privremeno dodeli na korištenje
5 drugim licima, izbeglicama, i na taj način zaštitio je od devastacije tih kuća i
6 tih stanova. Što nije dodijelio na privremeno korištenje, to je sve devastirano
7 i opljačkano.

8 P: Vrat ćemo se na temu privremeno napuštenih kuća za koji čas, ali kad
9 je reč o tome da su ljudi napuštali svoje domove, da li je to nešto što se,
10 zaista, i dešavalo na teritoriji Vaše opštine?

11 O: Da, kada je počeo rat. Od rata su bježali i Srbi, i Hrvati, i
12 Muslimani. Dio Srba je otišlo - a Sr...Srbi su najbrojnije stanovništvo u Banja
13 Luci - i oni su uglavnom iseljavali u Srbiju. Bošnjaci su iseljavali u Švedsku i
14 Ameriku; Hrvati u Hrvatsku.

15 P: Da govorimo o svakoj nacionalnoj grupi pojedinačno. Da li biste mogli
16 da nam kažete zašto su Srbi odlazili iz Banja Luke?

17 O: Odlazili su oni koji nisu že...željeli da ratuju. To su bili
18 dezertteri, uglavnom. To... tako se tretiralo. Oni koji neće da brane državu, oni
19 su dezertteri, ali to su ljudi koji se boje rata. Ja znam... jedan Crnogorac se
20 toliko plašio rata i otišao je u Crnu Goru i ostavio svoj stan prazan. Poslije
21 je muku imô da ga vrati, ali ga je vratio.

22 Jedini razlog, neće da ratuju: plaše se rata i idu tamo gde nije... gde
23 je bezbjedno. U Banja Luci mi nismo imali po 42 dana struje. Teško je bilo

24

25

26

27

28

29

30

1 živjeti bez struje 42 dana. Ne može se prat' veš, ne može se čistiti stan, al'
2 ako se pere, pere se na šporet. Banja Luka je puna drva za ogrev bila.

3 P: Da li su neki od tih Srba prinuđeni bili da napuste svoje domove?

4 Recite nam ako Vam je to poznato.

5 O: Nisu bili prinuđeni, ali bježali su od rata. To je viša sila. Tu je
6 razum prevladao. Sledeći rat i ja bi bežao.

7 P: Sada bih prešao na Hrvate. Zašto su oni napuštali Banja Luku?

8 O: Ostajali su bez posla svi. Smanjivana je proizvodnja, zaposlenost se
9 smanjivana. Da li je bilo prijetnji ili ne - telefonski - ja ne znam, mada je u
10 toku rata bilo nekih grupacija, nekih grupa koja su izbacivali druge nacije iz
11 stanova. Tražio sam zaštitu tih ljudi i, konkretno, nazivao direktore tih
12 preduzeća, al' oni kažu: to rade naoružani ljudi. Zvao sam direktora
13 "Jelšingrada", direktora "Incela". Zvao jednog člana Srpske demokratske stranke
14 da zaštiti te ljude. Nije moglo se zaštititi, ali to je na... u nadležnosti suda
15 i tužilaštva bilo, ne Izvršnog odbora. Ja sam samo mogao tražiti telefonom da se
16 zaštite ljude, od direktora preduzeća čiji su stanovi.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo jedno pojašnjenje.

18 Rekli ste: "Premda tokom rata je bilo nekih skupina koje su izbacivale
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 iz stanova neke druge nacionalne skupine."

2 Da li onda treba da shvatim da je bilo Hrvata koji su izbacivali Srbe i
3 Muslimane i da je bilo Muslimana koji su izbacivali i Srbe, i Hrvate, ili pak da
4 li biste mogli biti malo konkretniji?

5 SVEDOK: Bili su to Srbi koji su izbacivali Hrvate i Muslimane. Znam da
6 je jedna koleginica, moja saradnica, sekretarica, predsjednik Izvršnog odbora,
7 slala svog muža da njezini koleginicu štiti i da stanuje s njom u stanu. Prema
8 tome nije bilo opasnosti...

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Odgovorili ste na moje pitanje.

10 Izvolite, nastavite, gospodine Josse.

11 G. JOSSE: [simultani prevod] Upravo sam hteo odgovor svedoka da podelim
12 na više delova jer je jasno da se u njemu nalazi više informacija.

13 P: No pre nego što to uradim, da nastavimo s onim o čemu ste nam upravo
14 govorili, gospodine Kasagiću, dakle da ste znali za koleginicu, Vašu, koja je
15 poslala svog muža da zaštiti svoju koleginicu. Da li biste mogli da nam kažete
16 još nešto o tome?

17 O: Njih dvije su igrale zajedno u rukometnoj ekipi "Borac" i bile su
18 velike prijateljice i želela je da pomogne svojoj prijateljici. Ona je bila
19 bošnjačke nacionalnosti. Njezin muž nekoliko noći stanovao je u tom stanu sa tom
20 koleginicom, ali ona je ipak na kraju otišla u inostranstvo i vratila se poslije
21 rata. Radi sa mnom na ekonomskom fakultetu u Banja Luci.

22 P: Pred nekoliko trenutaka ste nam dali jedan odgovor na pitanje kada
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sam Vas ja, konkretno, pitao za Hrvate, no odgovor - kada ste počeli da govorite
2 o tome da su ostali bez posla i zatim ste rekli da ste potražili pomoć direktora
3 preduzeća, uključujući preduzeće "Jelšingrad" - pretpostavljam da ste pritom
4 mislili i na Bošnjake, i na Hrvate, zar ne?

5 O: Ja sam mislio isključivo na Bošnjake i Hrvate, da se zaštite jer su
6 oni s... izbacivani iz stana... stanova. Konkretno, zvao sam direktora
7 "Jelšingrada", Đurač Banjac; zvao sam direktora "Incela", Lazo Tomić; zvao sam
8 Dragana Batara, člana Srpske demokratske stanke, da zaštite te ljude od
9 izbacivanja. Konkretno, Banjac mi rekao da rade naoružani ljudi to i da se tu ne
10 može usprotiviti. Znači trebala je jaka policija da se suprotstavi ili vojska;
11 trebalo je tužilaštvo i sudstvo.

12 P: Vi ste bili i predsednik Izvršnog odbora. Recite nam kako to da Vi
13 niste mogli da kontrolišete situaciju.

14 O: Predsednik Izvršnog odbora ima izvršnu vlast, a ne sudtu...sudsku. Ja
15 imam nekoliko sekretara, sekretarijata koji se staraju o komunalnoj delatnosti u
16 gradu, ne bezbednosnoj. Nije opšte bilo u nadležni...nadležnosti niti smo imali
17 organa, a policija je bila na nivou Republike Srpske, ne na nje... nivou
18 opštine. Sudstvo - isto republičko i kao samostalno za... samostalni organ
19 vla... samostalna vlast.

20 P: Da li je Izvršni odbor imao ikakvu vlast nad policijom?

21 O: Ne.

22 P: A kad je reč o pravosudnim organima?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Molim Vas, gospodine Kasagiću, da se malo približite mikrofону kada
2 odgovarate na pitanja. Prevodioci ne mogu da Vas čuju.

3 Dakle kad je reč o sudskoj vlasti, Vi ste nam malo čas rekli da je
4 opština finansirala sudske organe. Imajući to na umu, recite nam kako to da
5 opština nije imala kontrolu - makar izvesnu kontrolu - nad sudskom vlašću?

6 O: Opština nije finansirala sudsku vlast, nego je pomagala u obezbeđenju
7 ogreva. Nije finansirala ni obrazovanje, nego pomagala u održavanju obrazovanja,
8 da se održava u toku... odvij... da se odvija obrazovanje u toku rata. A to je
9 sve iz republičkog budžeta trebalo da bude finansirano, tako da nismo mi plate
10 njima obezbeđivali.

11 A sudska vlast je odvojena od opštine; zakonodavna i izvršna. Ja sam
12 imao samo mali segment izvršne vlasti, a to je izvršna vlast u ošti... u o... u
13 okviru opštine, a opština je nadležna samo da se stara o komunalnim poslovima
14 grada, ali smo izdvajali dosta u sport jer smatrali smo da sport razvija mlade.

15 P: Kad je reč o stvarima o kojima ste govorili, da Vas pitam sledeće: da
16 li Vam je bilo poznato da se ljudi prisilno izbacuju?

17 O: Nisam nigde vidio očima svojim, ali sam čuo i meni je došla jedna
18 grupa Hrvata tražeći zaštitu. To nije moja nadležnost. Nisam ništa mogao
19 uradit'. To je sudska nadležnost i treba podnijeti tužbu zbog smetanja posjeda.
20 To se rješava za mjesec dana, al' to je dug period za njih koji su izbačeni iz
21 stana.

22 P: Kad je reč o naprimer tim prisilnim izbacivanjima, po Vašoj proceni,
23 da li je bilo neke razlike u tome kako su tretirani Srbi, Hrvati, Muslimani?

24

25

26

27

28

29

30

1 Drugim rečima, da li je postojala neka razlika između Hrvata, Muslimana u tom
2 smislu?

3 O: U Banja Luci, je l'?

4 P: Da, naravno.

5 O: Teško bih rekao odlučno, ali mislim da su prvenstveno Muslimani i
6 Hrvati izbacivani iz stanova, da Srbi nisu jer su Srbi bili na ratištu. Ali bila
7 je jedna intencija nekih ratnika sa sela da se oni nasele u grad i čak su žene
8 poginulih boraca naseljavali u gradove i postali su to socijalni slučajevi. Kad
9 sam tražio od Dragana Batara da zaštiti to - on je jedan poznat bokser bio u
10 nekom vremenu - on je rekao da to isto doživljavaju Srbi kod Hrvata i Muslimana.
11 Ja sam rekao: "Mene se to ne tiče. Mene se tiče šta moj narod radi - narod kome
12 pripadam."

13 P: Kada je riječ o tim prisilnim iseljavanjima ljudi, tko je sa srpske
14 strane - bar koliko Vi znate - bio odgovoran za to? Drugim riječima, tko je to
15 provodio?

16 O: Ne znam. Samo mi je rečeno da je to grupa naoružanih ljudi, ali ime
17 nikad mi niko nije rekao.

18 P: Kada je riječ o politici u toj regiji, da li ste smatrali da li je
19 neko od tih ljudi odgovoran za ono što se događa?

20 O: Nisam m... nisam mogao ništa da znam jer ni jedno ime nije mi
21 upućeno. To su naoružani ljudi iz preduzeća, a ko je isterivao ljude iz
22 opštinskih stanova, ne znam.

23 P: Šta se dogodilo sa onom imovinom koja je bila na taj način
24 ispražnjena?

25 O: U stanovima protivpravno su ljude useljavali, međutim Izvršni odbor
26
27
28
29
30

1 je dodeljivao te stanove drugim licima i na... zaštitio bar u buduće da se oni
2 ne izbacuju iz stanova, da vide da neće dobiti stan iz koga su nekoga izbacili.

3 A što se tiče privatnih stambenih zgrada, privremeno smo dodeljivali
4 izbeglicama i oni su zaštitili te kuće od devasta...devastiranja i krađe.

5 Znam da se jedan čovjek pozivao na moje ime kada je želio da izbaci
6 jednu uvaženu gospođu, advokat u Banja Luci muslimanske nacionalnosti, iz kuće u
7 centru grada. Sreća, kao pametna žena, došla je meni da ispita šta je to, a taj
8 čovjek je meni rekao da se s njom dogovorio. Znači dezinformisao je i mene, i tu
9 gospođu. Ja sam mu rekao da je napušteni stan je nekretnina, odnosno napuštena
10 je kuća je nekretnina i ona ne može pripadati fizičkom licu, no državi, odnosno
11 u ovom slučaju društveno-političkoj zajednici opštine i opština će se o njoj
12 starati. Gospođa je rekla da ništa od toga nije tačno i ona je taj spor brzo...
13 brzo riješila putem suda.

14 Onda su jednom prilikom Srbi iz Slavonije, koji su istjerani, doselili u
15 Banja Luku, pokupili grupu Hrvata iz njihovih kuća i dovezli do Gradiške da
16 prevezu preko Hrvatske u njihove kuće u Okučanima. O tome ništa ništa nisam
17 znao. Tek kada je vidio da ne može ih prevesti preko granice u Gradišci, vratio
18 ih je i pitao mene: "Šta ćemo s njima?" Ja sam mu rekao: "Vozi iz svojim
19 kućama."

20 On je rekao da oni ne smiju biti u svojim kućama jer je on uselio Srbe
21 iz Okučana. Nazvao sam direktora hotela "Bosna" da se ti ljudi smješte /sic/ u
22 hotel... smjestite u hotel "Bosnu", da će Izvršni odbor snositi troškove smještaja
23 i ishrane. Oni su tu boravili ili pet, il' sedam dana - ne znam tačno - dok
24 nisam čuo na televiziji za..., hrvatskoj, da je Rajko Kasagić hotel "Bosnu"

25

26

27

28

29

30

1 pretvorio u logor.

2 Nazvao sam direktora hotela "Bosne" i rekao da taj logor moramo
3 raspustiti jer ja nemam pravo da ikoga smještam u logor. Ustvari, to nije logor.
4 Ali to je bilo dovoljno vrijeme da se tenzije stišaju - srpskog naroda
5 proteranog iz Slavonije. Ti ljudi koji su izbacivali građane iz svojih kuća i
6 slali ih u Okučane, čuo sam da su se pozivali na moje ime.

7 Ja sam bio imenovan u jednoj komisiji za pomoć tim Srbima. Kad sam
8 poz... čuo da p... se pozivaju na moje ime prilikom izbacivanja ljudi iz kuća,
9 pozvao sam predsjednika Republike Srpske da tu komisiju ukine jer ja neću više
10 tu da radim s obzirom da ljudi ruše moje ime radi svojih ličnih interesa.
11 Televizija je objavila uveče da je ta komisija ukinuta.

12 P: Na početku ovog odgovora kojeg ste nam sada dali ste spomenuli da su
13 izbjeglicama privremeno dodijeljene napuštene zgrade jer je to bio način da se
14 zaštite te zgrade od oštećenja i pljačkanja.

15 O: Jeste.

16 P: A kako je moglo doći do oštećenja ili pljačkanja te imovine?

17 O: Policija je bila uglavnom na ratištu i nije se moglo zaštititi ništa u
18 gradu od pljačke, jer već na terenu se pljačka. Ako čitate romane Sven Hassela,
19 videćete da se na balkona...Balkanu u toku rata dosta pljačka. I kuće napuštene,
20 nije ih niko čuvao. One su opljačkane. Skidani su i prozori. U jednom stanu
21 skinuti su prozori iz stana, stambenog objekta!

22 Jugoslovenska narodna armija, odnosno vazduhoplovstvo je tražilo da im
23
24
25
26
27
28
29
30

1 se dodele kuće, napuštene, iz naselja Vrbanja u Banja Luci. Obišli su sve te
2 kuće i popisali. Izvršni odbor nije uspio za tri-četiri dana da to realizuje.
3 Radilo se o većem broju kuća. Sve su u međuvremenu bile devastirane, opljačkane.

4 P: Da li biste mogli Vijeću pomoći u vezi sa povratom te imovine onim
5 pravim vlasnicima nakon rata? Da li znate nešto o tome?

6 O: Bio sam već skinut sa funkcije predsjednika Vlade, ali je formirana
7 Ministarstvo za izbjegla i raseljena lica. Ono je na tom planu radilo, sve po
8 ovlaštenju, i sva imovina je vraćena, i vraćeni su i stanovi, a društvo je,
9 odnosno međunarodna zajednica učestvovala sa sredstvima u sanaciji tih kuća koje
10 su bili devastirane. A stanovi su inače održani i čak su izuzetno dobro sanirani
11 od strane korisnika.

12 P: Vjerski...

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dozvolite samo da postavim nekoliko
14 pitanja vezanih za ovaj dosadašnji iskaz, a u vezi s nečim što bih trebao
15 razjasniti jer nisam potpuno razumio.

16 Rekli ste da su Srbi dolazili u Banja Luku, istjerali jednu hrvatsku
17 porodicu i zatim ih odveli u Slavoniju, u Okučane u Hrvatskoj. Rekli ste da o
18 tome ništa niste znali. "Tak kad je," kažete Vi, "on shvatio u Gradiškoj da ih
19 ne može prevesti preko granice..." Recite tko je taj "on" o kojem ste govorio.

20 SVEDOK: Ne jednu porodicu; više porodica. Autobusom ih je prevezio. I
21 više kuća je iseljeno... iseljeno. To je jedan Srbin iz Okučana, ali ime mu ne
22 znam. Tad sam ga vidio i više nisam vidio...

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kad kažete tu da je on shvatio u
2 Gradiškoj da ih neće uspjeti prebaciti preko granice, da li da shvatim da je ta
3 ekspedicija stala na granici?

4 SVEDOK: Stala je kod granice u Gradišci i onda je vraćeno sve... Svi su
5 vraćeni u Banja Luku.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Koliko je to u kilometrima udaljeno od
7 Banja Luke?

8 SVEDOK: Ja mislim 58.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Da li se to dogodilo sve u toku
10 jednog dana ili...

11 SVEDOK: To se dogodilo u toku jednog dana.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ipak, oni se nisu mogli vratiti svojim
13 kućama jer su već tamo bili smješteni Srbi iz Okučana. Dakle sve se to dogodilo
14 u toku istog dana. Oni su dakle na taj način deložirani. Rekli ste da se radilo
15 o većem broju porodica i istog tog dana su tamo bili smješteni Srbi, u tim
16 stanovima. Jesam li dobro razumio?

17 SVEDOK: Ja s... ja sam tako razumio kod tog čovjeka.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] I onda kažete da ste pozvali direktora
19 hotela "Bosna" kako bi on smjestio te građane Banja Luke koji su na taj način
20 bili deložirani. Da li ste razmotrili mogućnost da pozovete direktora hotela
21 "Bosna", da mu kažete da se tamo treba smjestiti, zapravo, Srbe, a ne ove ljude
22 koji su ovako bili istjerani iz svojih stanova?

23 SVEDOK: Pa, nisam, zato što je Srba bilo suviše. 70.000 čak kretalo se
24 izbeglica u Banja Luci, a ovo je jedna grupa koja je isterana iz stanova - manja

25

26

27

28

29

30

1 grupa - i čovjek mi je javio za tu grupu i ona je mogla biti smještena u hotelu
2 "Bosni".

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Čini se da niste dobro razumjeli moje
4 pitanje.

5 Recimo da se radilo o pet do deset porodica koje su na taj način bile
6 izbačene iz svojih stanova. Rekli ste da je bio jedan autobus pun ljudi. Dakle
7 oni se vraćaju u Banja Luku i zatiču svoje stanove u kojima su se već smjestili
8 Srbi. Zbog čega Vi tada niste pozvali direktora hotela "Bosna" i zamolili ga da
9 nađe smještaj za ove osobe koje su se smjestile u stanove tih ljudi koji su se
10 iz Gradiške vratili nazad u Banja Luku.

11 SVEDOK: Ja mislim... Pa, iz Gradiške... Pa, to sam i pozvao njih da
12 smjeste. To su Hrvati iz Banja Luke koji su se vratili iz Gradiške - nisu mogli
13 preći granicu - i oni su bili smješteni. Međunarodni Crveni krst je njih
14 posećivao i građani Banja Luke su posećivali.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Još uvijek ne razumijete moje pitanje.

16 Zašto niste naložili toj osobi koja je od Vas tražila savjet... zašto niste
17 rekli: smjestite njih nazad u stanove, a ja ću pozvati direktora hotela
18 "Bosna" da vidim da li bi i Srbi koji su u međuvremenu se bili smjestili u
19 stanovima tih Hrvata, da se njih smjesti u hotel "Bosna" jer bi se time ponovo
20 uspostavila jedna - da tako kažem - prirodna situacija. Hrvati bi bili u svojim
21 stanovima, a oni kojima je bio potreban smještaj bi se na taj način smjestili u
22 hotelu "Bosna"?

23 SVEDOK: Radilo se o privatnim kućama, ne o stanovima gde ima više
24 stambenih objekata... stambenog prostora. Ja sam tražio...

25 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nije bitno to da li se radi...
26
27
28
29
30

1 SVEDOK: Ja sam tražio da ih vrati svojim kućama. On je rekao da oni ne
2 smiju se vratiti svojim kućama. Ja sam želio da njihov strah izgnam, u toku
3 nedelju dana, kol'ko budu smješteni u hotel "Bosnu", da će se tenzije splasnuti,
4 a nisam mogô tražiti da se smjesti jedan dio Srba jer je nekol'ko hiljada Srba
5 iz Slavonije proterano u Banja Luku. Bila bi to diskriminacija. Ostali bi se
6 Srbi protivili tome i izazvô bi nered.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Vi ste iz medija saznali da je
8 neko smatrao da Vaš humanitarni gest, zapravo, predstavlja stvaranje logora u
9 hotelu "Bosna", a koliko shvaćam iz Vašeg iskaza, to nije bilo tako, al' Vi ste
10 samo željeli smjestiti ljude u hotel "Bosna", a ne protiv njihove volje. Da li
11 sam Vas dobro razumio?

12 SVEDOK: Jeste. Tako je. U pravu ste.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] I Vi dalje u svom iskazu kažete da je
14 Izvršni odbor bio spreman da plati troškove smještaja i hrane, da ste Vi na
15 temelju toga što Vas je hrvatska tv optužila zato što ste hotel "Bosna"
16 pretvorili u logor, da ste pozvali direktora hotela i tražili da se ispusti
17 logor. Da li da shvatim iz toga da Hrvati, ti, više nisu mogli ostati boraviti u
18 hotelu?

19 SVEDOK: Mogli su, al' na svoj tura...teret.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Koliko dugo su bili tamo na teret ili na
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 trošak opštine?

2 O: Ja ne znam tačno da li je pet ili sedam dana, ali to je hotel A
3 kategorije. Nismo imali drugog smještaja. Banjalučani su i ne ide da bu... idu u
4 kolektivni smještaj pored svojih kuća.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Zašta niste rekli: to je čista laž, to
6 što nam priča hrvatska televizija, prema tome moja je odluka da oni treba da
7 ostanu u hotelu "Bosna" da bi se osjećali sigurni?

8 SVEDOK: Nije bilo... Poslije nije...

9 Ide li?

10 Poslije nije bilo problema sa njihovim useljavanjem u svojim kućama.
11 Tenzije su spale i suviše je bilo skupo da Izvršni odbor i dalje snosi te
12 troškove, ali ono najnužnije vrijeme je snosio troškove.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kad kažete kasnije, kad su se oni
14 vratili, na kraju, svojim kućama?

15 SVEDOK: Pa, odmah poslije prestanka finansiranja opštine, njihovog
16 izdržavanja u hotel "Bosna".

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kako ste se uspjeli riješiti onih koji
18 su se bili smjestili u te privatne kuće, a što je i bio razlog zbog kojeg se ti
19 ljudi nisu mogli vratiti svojim kućama? Šta ste napravili? Gdje su oni otišli?

20 SVEDOK: Pa, najveći dio iseljenih Srba iz Slavonije otišao je za Srbiju i
21 sve one koje sam viđao, koji su sa mnom saradivali nestalo ih odjednom, znači
22 iselili se iz Banja Luke.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Govorim o ovoj konkretnoj grupi ljudi
24 koji su se smjestili u tih pet do deset kuća.

25

26

27

28

29

30

1 SVEDOK: Pa, to... to ne znam.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da probam sad sažeti, da vidim da li sam
3 dobro sve razumio, a Vi me ispravite ako griješim. Dakle Vi kažete da ste bili
4 obaviješteni o jednom događaju koji se, koliko Vi znate, dogodio u toku jednog
5 dana. Naime tog dana su ljudi, Hrvati, bili izbačeni iz određenog broja njihovih
6 domova u Banja Luci, odvedeni do granice u Gradišku. Po povratku se nisu mogli
7 ponovo smjestiti u svoje domove. Nekoliko dana su ostali u hotelu "Bosna", nakon
8 čega. kada ste Vi odlučili - a na temelju neistinite televizijske emisije iz
9 Hrvatske - kada ste na temelju toga odlučili da ne plaćate više njihov smještaj,
10 oni su se vratili svojim kućama... kućama koje su njima pripadale. Da li su u
11 tom periodu, otprilike tjedan dana, Srbi koji su bili smješteni u njihovim
12 kućama otišli odatle iz Vama nepoznatih razloga? Da li sam Vas dobro shvatio?

13 SVEDOK: Dobro ste shvatili. Al' šta je bilo sa Srbima, ja ne znam, ali
14 znam da je ovaj predstavnik HDZ u Izvršnom odboru bio stalno prisutan kod tih
15 Hrvata i sigurno je starao se o njihovom smještaju i njihovim kućama, i nije mi
16 dao nijednu informaciju da je bilo nekih smetnji u vraćanju nji...njihovoj kući.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možete li nam reći kada se sve to
18 događalo, otprilike, naravno, u kom mjesecu koje godine?

19 SVEDOK: To je period kad je padala Slavonija, maj 1995. ili 1994. Ja
20 mislim da je 1995.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, meni nije odma' od
22 početka bilo jasno da mi sada slušamo iskaz o događajima iz 1995. Možda sam ja

23
24
25
26
27
28
29
30

1 nešto previdio. Ja mogu lako prihvatiti mogućnost da sam ja pogrešno protumačio
2 iskaz, jer sam ja mislio da se to odvijalo u onom vremenskom periodu na koje smo
3 se obično koncentrirali.

4 G. JOSSE: [simultani prevod] Možda je ipak to moja krivica. Ja sam
5 konkretnije trebao pitati svjedoka kada je to bilo. Ovaj svjedok je dao taj
6 odgovor na jedno općenito pitanje koje sam ja postavio i to je stvarno najduži
7 odgovor koji je do sada nam dao.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislim da... što se dogodilo je to da na
9 početku, kada ste pitali za problem izbjeglica, da nam je svjedok počeo pričati
10 kada je to, otprilike, sve počelo. Pa onda kada mu je postavljeno pitanje kada
11 je bio vrhunac tih problema sa izbjeglicama, on je rekao da je to bilo 1995. Ja
12 mislim da ste Vi onda ponovo se krenuli ga ispitivati o početnoj fazi. Ja možda
13 nisam bio dovoljno koncentriran. Nisam primijetio kad smo se ponovo vratili na
14 1995. godinu. Ja sam shvatio, kada ste zatražili od svjedoka da se vrati na
15 raniji period - dakle ne na 1995. - dakle od tog vrhunca problema sa
16 izbjeglicama... dakle kad ste se vratili, da ste se vratili na ovaj relevantni
17 period. I onda bismo mogli preskočiti cijelu ovu dugu priču, pošto 1995. nama
18 nije relevantna. Sad smo saznali da se cijela ta priča ticala 1995.

19 Meni nije bilo to jasno, ali u svakom slučaju, sada su stvari
20 razjašnjene.

21 Možete nastaviti.

22 G. JOSSE: [simultani prevod] U redu.

23 P: Htio bih sada da Vas pitam nešto o organizaciji koja se zvala SOS.
24 Što, po Vama, znače ti inicijali?

25

26

27

28

29

30

1 O: Znači Srpske odbrambene snage, koje su u jednom kratkom vremenu bile
2 u Banjaluci, pred sami rat - to je 1992. godina, u proljeće rano. Ko ih je
3 imenovao, ne znam. Ko ih je doveo do opštine... Ja sam pošao ujutru na posao i
4 vidio sam da su naoružani vojnici uniforma... u uniformama blokirali skupštinu
5 opštine. Nisam mogao ući u opštinu niti su službenici ulazili, ali je u opštini
6 bio predsjednik opštine i potpredsjednik opštine. I potpredsjednik opštine, kada je
7 vidio da ja čekam ispred opštine, on je rekao da je to Predrag Radić imenovao.

8 Otišao sam kod Stojana Župljanina kao načelnika CSB, Centra službi
9 bezbjednosti, da ga pitam šta je to, koja je to blokada skupštine opštine. On je
10 pitao svoje saradnike kol'ko ima policajaca, naoružanih. On je rekao: "Ovaj je
11 rekao 200." I dalje su ostali ti... te snage SOS. Tog dana nije radila skupština
12 opštine. Čak inspekcija, zdravstvena, koja mora svakog dana da radi, da daje
13 nalog za izvoženje mrtvih ljudi iz bolnice - koji su umrli i koje treba
14 sahranjivati...

15 Poslije je na skupštini pročitana zahtjev SOS-a - SOS, to se zvao, Srpske
16 odbrambene snage. Kol'ko se sećam, bilo je devet zahtjeva, a jedan zahtjev je
17 bio ispitati zloupotrebu izvršne vlasti. Ispitano je i nisu našli zloupotrebu,
18 al' nikad javnost nije upoznata da zloupotrebe nije bilo.

19 P: Šta je SOS uradio u Banjaluci, ako je nešto uradio?
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: To je bila paraformacija - vojna ili policijska, ja ne znam. Znam da
2 su bili naoružani. Ali nas je... su pozvali predstavnici međunarodne zajednice u
3 hotel "Bosnu" da održe sastanak povodom SOS. Bio je predsjednik opštine Predrag
4 Radić; bio je Stojan Župljanin, načelnik policije; bio je Gabelić, predsjednik
5 HDZ; bio je čovjek koji je vodio odbranu, Sajić; ja i gospodin Vukić,
6 predsjednik Srpske demokratske stranke. Ne znam da li je neko bio iz SDA. Oni su
7 tvrdili da su tom... tim SDS... SOS-om zaštitili Banja Luku od napada. Gabelić
8 je rekao da mu je sin imao stresove, kao dijete, kad je vidio te naoružane ljude
9 i da je izgubio dar govora, a ja sam rekao tim ljudima koji su se bavili i
10 kriminalom: "Ne može... ne možete zaštititi Banja Luku.", jer je javni tužilac,
11 okružni, vidio ko su naoružani ljudi i vratio se kući. Nije smio ići na posao.

12 Nas nekoliko otišlo je generalu Taliću, tražili da se to rasformira.
13 General Talić je tražio da mi poslanici na Skupštinu ne obezbjedimo da se ta
14 paraformacija legalizujem, da onemogućimo.

15 Tako je i bilo. Ona je ukinuta, a pripadnici SOS su pozvani u redovnu
16 vojsku.

17 P: Njih ste opisali kao zločince. Zašto?

18 O: To je rekao okružni javni tužilac, da su neki od njih bili zatvoreni
19 i da ih je on sudio, odnosno tu... podnosio tužbu protiv... optužnicu protiv
20 njih i da je čak jedan od njih osam godina bio u zatvoru. Od njega sam
21 raspolagao tom informacijom.

22 P: Da li Vi smatrate da su oni bili kriminalci?

23 O: To je paraformacija. Ja ih lično ne znam - nijednog od njih - ali
24 odbornici i ja smo se takvih paraformacija prepali i tražili smo da se ukine.

25

26

27

28

29

30

1 Čak su odbornici tražili knindže, kao specijalnu jedinicu da dođu u Banja Luku i
2 da pomognu u slučaju potrebe da SOS napadne nekog od građana. Nekoliko dana bili
3 su te knindže. Oni su tražili posle nekoliko dana da im se isplati po sto
4 maraka. Njima je isplatio jedan od direktora preduzeća, Anđelko Grahovac, i oni
5 su otišli. Prevaziđen je svaki sukob u Banja Luci od tih paraformacija.

6 P: Da li Vam je poznato da je SOS počinio neka krivična dela tokom
7 boravka u Banja Luci?

8 O: Pričali su - žene u skupštini opštine - da su neki od njih uzimali
9 zlatninu iz gradskih autobusa od žena. Da li je tačno il' ne, ne znam, ali
10 sam... sam tako nešto čuo.

11 P: Da li su pripadnici SOS-a bili isključivo Srbi.

12 O: Ja nijednog od njih ne znam. Jednog sam upoznao na ratištu i on je
13 bio Srbin. I čak je rekao - što ja ne mogu vjerovat': "Pa, zar smo ovog čovjeka
14 trebali da ubijemo?" Sigurno to nije tačno. Al' on je negde u inostranstvu, u
15 Njemačkoj bio i bio je na ratištu, al' Srbin je bio. Druge ne znam - nikog. Ovog
16 sam slučajno upoznao.

17 P: Da li biste mogli da nam kažete zašto Župljanin nije mogao da
18 kontroliše SOS?

19 O: Ne mogu da kažem. On mi ništa o tome nije rekao.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger?

21 G. TIEGER: [simultani prevod] Pitanje se zasnivalo na činjenicama koje
22 nisu uvrštene u spis. Mislim da nam je potrebno pitanje temelja tih saznanja.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

24 G. JOSSE: [simultani prevod]

25 P: Da li je Župljanin mogao da kontroliše SOS?

26 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, jer pitanje sugerije činjenicu koja
27
28
29
30

1 nije bila utvrđena.

2 G. JOSSE: [simultani prevod] Prihvatam prigovor, časni Sude.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle prvo pitanje je: Da li je gospodin

4 Župljanin mogao da kontroliše SOS?

5 SVEDOK: Pa, ako ima policiju - u Banjaluci je bilo 3.000 policajaca; ne

6 znam koji broj je bio na ratištu - pretpostavljam da jeste. SOS mogla je bit

7 mala stranka... grupa naoružanih ljudi; nikako velika.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod]

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite nastaviti, gospodin Josse.

10 G. JOSSE: [simultani prevod]

11 P: U Banja Luci su izvesni verski objekti bili uništeni tokom rata, zar

12 ne?

13 O: Jeste.

14 P: Da najpre govorimo o džamijama. Da li biste mogli da nam kažete

15 koliko je džamija uništeno u Banja Luci tokom rata?

16 O: Bile su dvije velike džamije međunarodno zaštićene, Ferhadija i

17 Arnaudija. One su bile ključne i one su uništene. Bilo je dosta malih džamija,

18 neke čak i drvene. Ja mislim da je ukupno bilo 14 na području opštine Banja

19 Luka, ali tačan broj ne znam. Ali sve su one bile male; samo ove dvije... One su

20 uništene... ove dvije još... Neke su napravljene u međuvremenu. Ove dvije još

21 nisu ni počele se praviti'.

22 P: Da li biste mogli da nam kažete kada su ove dve velike džamije

23 uništene?

24 O: Ne znam godinu. U toku rata to je bilo.

25

26

27

28

29

30

1 P: Mislim mogu postaviti sugestivno pitanje. Nema nikakve sumnje da su
2 te džamije namerno uništene, zar ne?

3 O: Nema sumnje to. Radić je bio izuzetno nezadovoljan uništenjem te
4 dvije džamije. Bio sam kod njega tada i vidim da je bio izuzetno ljut. Ko je, ni
5 do danas nije ispitano, uradio to.

6 P: Da li znate šta je učinjeno da se utvrde počinioci tih dela?

7 O: Ne mogu da znam jer je to nadležnost MUP-a i tužilaštva, a ja sam bio
8 u Izvršnom odboru opštine Banja Luka - izvršna vlast najnižeg nivoa.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Jedno pitanje samo da pojasnimo nešto,
10 gospodine Josse.

11 Vi ste više puta govorili o tome da je policija i sudski organi bili
12 odgovorni za istrage i krivično gonjene odgovornih. Možete li mi reći o kom
13 vremenskom razdoblju govorimo kada govorimo, konkretno, o uništenju džamija?
14 Kažete 14... većina od tih 14 je obnovljeno, ali one prve su bile oštećene. Dve
15 velike džamije od tih 14 su bile oštećene. Recite nam kada se to, otprilike,
16 desilo?

17 SVEDOK: Ne, one nisu oštećene. One su bile potpuno srušene, te dvije
18 džamije, Arnaudija i Ferhadija. Ali to je bilo u toku rata. Dali 1993. ili 1994.
19 godina, ne znam.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ništa slično se nije desilo 1992.?

21 SVEDOK: Ja ne znam godinu, ali bilo je u toku rata. Mislim da 1992. nisu
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 srušene, da je to nešto kasnije, 1993. ili 1994.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li sada govorite o ove dve velike
3 džamije ili pak o svih 14, plus ove dve?

4 SVEDOK: Pa, o ove dve velike džamije govorim, jer su one u centru grada.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A 14 džamija, rekli ste da su mnoge od
6 njih obnovljene nakon rata. Ja sam shvatio da govorite o ranijim oštećenjima i
7 moguće čak razaranju. Da li sam Vas ispravno razumeo?

8 SVEDOK: Jeste.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kada se to desilo? Da li je jedno od tih
10 razaranja bilo 1992. godine... ili pak trebao bi da kažem oštećenja ili
11 razaranja?

12 SVEDOK: Ja zaista ne znam godinu, al' ja mislim da 1990. godine nije
13 počelo to rušenje, da je to nešto kasnije.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sada mi je teško da pratim prevodioce.
15 Možda nije suviše blizu mikrofona prevodilac.

16 Rekli ste policija i sudski organi. Da li biste mogli da nam kažete - u
17 to vreme na koje mislite - kakav je bio sastav policije? Da li se on promenio po
18 izbijanju rata? Sada govorim o sastavu policije gledano sa nacionalne, etničke
19 tačke gledišta.

20 SVEDOK: Nismo nikada na Izvršnom odboru dobili informaciju o tome. U
21 rukovodstvu jest sastav izmijenjen. Bili su Srbi jer su ostale nacije otišle iz
22 Banja Luke... sad, koji su bili na tim poslovima. Policija štiti imovinu i

23

24

25

26

27

28

29

30

1 pribavlja informacije po nalogu tužilaštva.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Govorili ste nam o rukovodstvu. Ali da
3 li niste imali nikakvih informacija o tome da li je policija i dalje višetnička
4 u nižim nivoima ili je pak postala manje-više jednoetnička policijska snaga?

5 SVEDOK: Pa, nismo nikad imali tu informaciju jer je Ministarstvo
6 unutrašnjih poslova na nivou Republike i ministar mora voditi brigu o tome, ali
7 opština nije uopš...uopšte imala nikakvog uvida u policiju jer je to republički
8 organ. Samo smo povremeno razmatrali njihov izvještaj o bezbjednosti u Banjaluci
9 i ništa više.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi dakle uopšte niste znali da li je
11 sastav, osim ovoga što ste nam već rekli, dakle da li je bilo značajnijih
12 promena u sastavu ili je pak manje-više bilo kao i ranije? Dakle ja Vas ne pitam
13 sada za zvanične izveštaje, već me interesuje šta ste Vi znali.

14 SVEDOK: Pa, nisam znao o tome. Dosta policajaca ima i ne mogu znat,
15 zaista, bez zvaničnog izveštaja. Nisam mogao znat.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Moguće je da ste poznavali neke od
17 policajaca i moguće je da ste ih sreli na ulici, i kažete: znam da moj komšija
18 dve ulice dalje je policajac, redovno sam ga viđao kada je obavljao svoje
19 dužnosti kao policajac.

20 Znate, ponekad se neke stvari znaju bez da dobijete izvešaj iz od
21 ministarstva. Da li biste mogli da nam predočite koji je Vaš utisak bio o tome?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SVEDOK: Ja sam radio u "Jelšingradu", koji je na periferiji grada, a
2 stanovao sam na periferiji grada, tako da sam malo viđao policajce, pozornike,
3 ali sam znao rukovodioce, načelnike i znam da su načelnici bili Srbi u toku
4 rata. Prije rata i bilo je drugih nacija. U toku rata bili su samo Srbi. A ko su
5 bili pozornici, ne znam. Nisam ih lično poznavao.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite nastavite, gospodine Josse.

7 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Interesuje me koji je značaj opštine
8 Banja Luka, odnosno kolika je po veličini. Koliko je bilo stanovnika u opštini
9 Banja Luka?

10 SVEDOK: Po popisu 1991. godine 192.000, a grad je imao 140.000
11 stanovnika.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, vidim koliko je sati.
13 Vi ste tražili da napravimo raniju pauzu kako biste mogli da razgovarate. Dakle
14 recite nam koliko Vam je još potrebno vremena.

15 G. JOSSE: [simultani prevod] Moja procena - deset nakon četiri - je bila
16 prilično loša .

17 Ja ću ovog svedoka svakako ispitivati do 7 sati. Gotovo sam siguran u
18 to.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako biste mogli tokom narednih deset
20 minuta da napravite pauzu kako bismo onda imali pauzu do negde 6h i nastavimo
21 još sat vremena.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Izvolite, nastavite.

2 G. JOSSE: [simultani prevod] Hvala.

3 P: Kad je reč o katoličkim crkvama, da li je bilo uništenih katoličkih
4 crkvi u Banja Luci?

5 O: Jeste. Katolička crkva u centru grada nije. To je jedna najlepša
6 crkva, katolička, bila u Banja Luci i ostala je, al' ove na periferiji... znam
7 da je jedna blizu mog stana srušena u toku rata. Za neke druge ne znam. To
8 naselje zove se Petrićevac, gde su bila ta crkva. Ona je već napravljena, nova,
9 kol'ko se sjećam. Tu je bio prisutan prije dve-tri godine i Njegova Svetost,
10 odnosno Sveti Otac, Patrijarh... ne Patrijarh... Sveti Otac... Papa.

11 G. JOSSE: [simultani prevod] Ako mi dopustite, ja bih prihvatio Vašu
12 ponudu u ovom trenutku.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U tom slučaju ćemo napraviti pauzu do
14 pet do šest.

15 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

16 ... Početak pauze u 17.33h

17 ... Sednica nastavljena u 18.01h

18 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

19 Izvolite sestii.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, možete nastaviti s
21 ispitivanjem nakon što se uvede svedok.

22 [Svedok je ušao u sudnicu]

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kasagiću, gospodin Josse će
24 nastaviti da Vas ispituje.

25 G. JOSSE: [simultani prevod]

26 P: Gospodine Kasagiću, ja ću Vam sada postaviti niz, nadam se, veoma
27 konkretnih pitanja tokom narednih nekoliko minuta.

28 Najpre, Vi ste govorili o etničkom sastavu Izvršnog odbora u Banja Luci
29 na početku rata. Da li je bilo nesrba koji su bili članovi Izvršnog odbora tokom
30 rata?

1 O: Bio je jedan Hrvat iz HDZ. Ostali su otišli, napustili Banja Luku.

2 P: Recite nam kako se zvao taj Hrvat iz HDZ-a.

3 O: Ružić Anton.

4 P: Koju je on ulogu imao u Izvršnom odboru?

5 O: On je bio potpredsednik predsednika Izvršnog odbora.

6 P: Koliko dugo je on sa Vama radio u Izvršnom odboru?

7 O: Svo vrijeme od izbora Izvršnog odbora pa dok ja nisam otišao za
8 predsednika Vlade, ali je poslije mene ostao kao član Izvršnog odbora.

9 P: Ovo je veoma važno pitanje u prevodu. Vi ste bili premijer, a ne
10 predsednik Vlade, zar ne?

11 O: Premijer ili predsjednik vlade, to je kod nas isto.

12 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, ovo je pitanje o kome je bilo
13 reči pre nego što je gospodin Josse bio u timu Odbrane. Dakle kada se govori o
14 vladi, ne misli se na sve političke vlasti, već se misli konkretno na to da je
15 predsedavao bilo predsednik vlade ili premijer u zavisnosti od izraza koji se
16 koristio.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Dakle ministri na čijem je čelu bio
18 premijer, a ne uključujući i Predsjedništvo Republike.

19 G. TIEGER: [simultani prevod] Upravo tako. Mislim da je to ono na šta je
20 svedok mislio.

21 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja se izvinjavam prevodiocima ukoliko sam
22 se ogrešio o njih.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Sledeće pitanje, gospodine Kasagiću, je sledeće: da li Vam je poznato
2 da se odigrao jedan incident kod relejske stanice Kozara i da je odašiljač bio
3 okrenut na drugu stranu tako da se Televizija Sarajevo više nije mogla videti u
4 Banja Luci, a umesto toga pratio se program Televizije Beograd.

5 O: Jeste, to mi je poznato. Ja mislim da je to bilo... bilo koncem 1990.
6 godine, jer mi smo u Banja Luci mogli gledati televiziju iz Zagreba, iz
7 Sarajeva, ne iz Beograda. I onda kad su počele te nač...nacionalne tenzije, onda
8 je jedna grupa ljudi otišla i okrenula relej prema Beogradu tako da smo od tada
9 mogli gledati Televiziju Beograd.

10 P: Da li ima osnova u tome da ste Vi prisustvovali proslavi ovog
11 događaja u restoranu "Evropa" u podnožju planine Kozara?

12 O: Ne. Ja ne znam i da je bila proslava. A u tom hotelu, odnosno
13 restoranu "Evropa" bio sam znatno prije rata kad je "Jelšingrad" slavio 50
14 godina svog postojanja, i nikad ni prije toga, ni posle toga.

15 P: Da li ima istine, gospodine Kasagiću, u tvrdnji da ste Vi sproveli
16 plan da se svi direktori koji nisu u Srbiji smene iz državnih preduzeća poput
17 elektrodistribucije?

18 O: Ne, to je bio... bila odluka ili zaključak Kriznog štaba AR Krajine i
19 ja sam na skupštini AR Krajine tražio da te zaključke ukinemo... ukinimo. Oni su
20 objavljeni u službenom glasniku broj 5 AR Krajine. Rekao sam na skupštini da
21 ćemo mi se jednoga dana stiditi takve odluke. Međutim samo je nas četiri glasalo

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 protiv te odluke i to je ostalo na snazi. Nije ukinuta odluka Kriznog štaba AR
2 Krajine.

3 P: Sad ću preći na jednu drugu temu na trenutak. Recite nam koje je bilo
4 Vaše mišljenje o Autonomnoj regiji Krajini, uopšteno gledano.

5 O: Ja sam odma' u početku rekao da sam zastupao stanovište da je to,
6 ustvari, zajednica opština u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine i u skladu sa
7 Ustavom imala je ovlaštenja. To su uglavnom ovlaštenja, koliko se sjećam,
8 ekonomske prirode i odbrambene prirode, al' ekonomske u komunalnim
9 djelatnostima, jer je Jugoslavija uglavnom mislila o toj nekakvoj odbrani. Sve
10 je zaduživala - i preduzeća - da prave plan odbrane. Ali kad... kad je postao
11 već Krizni štab i počeo donositi nekakve odluke koje su bile čudne i smiješne, i
12 na štetu srpkog naroda prvenstveno, onda sam se tome počeo postepeno protiviti,
13 ali nisam imao uticaja na odluke Kriznog štaba AR Krajine.

14 P: Vratimo se na ono što sam Vas malo čas pitao. Ima li istine u tvrdnji
15 da ste bili vodeća snaga prilikom etničkog čišćenja svih nesrba u Banja Luci?

16 O: Ja sam čuo da su pojedini ljudi koji su iseljavali nesrpsko
17 stanovništvo iz kuća pozivali su se na moje ime. Ja sam to već prethodno i
18 pomenuo, ali rekao sam i kako sam tražio zaštitu i porodica u svojim kućama i
19 stanovima, ali nikakvog uticaja nisam imao. I čuo sam da su Hrvati koji su
20 otišli u Hrvatsku preko radio... radija Nova Gradiška govorili da je Rajko
21 Kasagić jedan od uticajnih ljudi na tom planu. Međutim, zaista, uopšte nisam
22 nigde učestvovao niti bilo koju kuću, bilo koji stan posetio, niti bilo s kim
23 saradivao na tom. Naprotiv, suprotno od toga radio!

24 P: O ovome smo već delimično govorili, ali ponovo ću postaviti ovo
25
26
27
28
29
30

1 pitanje: a kad je reč o tome da je izneta tvrdnja da ste Vi bili uključeni u
2 useljavanje Srba u domove koje su Muslimani napustili u Banja Luci?

3 O: Ne ja, nego Izvršni odbor donosio privremena rješenja o korišćenju
4 tih objekata, a ja sam bio predsjednik Izvršnog odbora i potpisivao ta rješenja.

5 P: Koliko je Vama poznato, da li ste potpisali bilo kakav nalog o
6 izbacivanju?

7 O: Sigurno ne. Apsolutno ne. Imaju zapisnici Izvršnog odbora iz tog
8 perioda ovde u Haškom tribunalu i to se može videti.

9 P: A kad je reč o tome da je izneta tvrdnja da ste Vi učestvovali u
10 etničkom čišćenju i naseljavanju Srba sa nekime koji se zove...

11 PREVODILAC: Prevodilac nije čuo.

12 G. JOSSE: [simultani prevod]

13 P: ... Denić, koji je bio na čelu opštinskog vojnog odseka, da li ste Vi
14 sa njime saradivali u tim aktivnostima?

15 O: Denić je vodio poslove odbrane i on je vodio poslove mobilizacije
16 ljudi na ratištu. Ja sam Deniću jednom dao primedbu u javnim sredstvima
17 informisanja kad... informisanja kad je angažovao direktore za mobilizaciju, jer
18 sam smatrao da direktori imaju obaveza u unapređenju privrede i obavljanju
19 poslova iz preduzeća. A inače, ništa drugo nismo radili niti saradivali. Naime
20 odbrana je na nivou republike, ne opštine i nisam mogao s njim surađivati,
21 pogotovo ne na tako protivpravnim poslovima. Ne znam ni da je on na tom planu
22 radio nešto i to nikad nisam čuo, zaista! Evo, prvi put čujem da je on radio na
23 tom planu nešto.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: I naposljetku, kad je reč o ovom nizu pitanja, šta Vi kažete na
2 tvrdnju da ste Vi, zajedno sa gospodinom Župljaninom, postali veoma bogati
3 zahvaljujući nezakonitom švercu goriva?

4 O: Ništa ne bi mogao reći. Jedino šta mogu reći, da su bile velike priče
5 u ratu - u ratu ima dosta laži - i da sam čuo da imam i firmu na Kipru, u Ateni,
6 u Londonu, da imam dva sina u Americi - a imam dvije kćeri. Sina nikad nisam
7 imao. Nemas sina.

8 Nisam nikad čuo da je Župljanin švercao naftom, a pogotovo ne da je sa
9 mnom nešto na tom planu radio, a ti pojedinci koji su pričali te pričali i
10 smjerovali tim pričama poslije dugo vremena vide ja nemam para, ne trošim,
11 pitaju: "Zašto Rajko ne troši one pare?" Prošlo je opet vrijeme, ne trošim pare,
12 onda pitaju... onda kažu: "Pa, Rajko je budala. Nije mislio o sebi. Nije se
13 snašao."

14 Kod nas se pljačka zove "snalaženje". A ja sam rekao, ja sam ipak mislio
15 o sebi: ja sam doktorirao, autor šest knjiga, postao profesor univerziteta. To
16 je dovoljno.

17 P: Mislim da ste u izvesnoj meri odgovorili na moje sledeće pitanje. Ja
18 ću ga ipak postaviti. Da li ste veoma bogati?

19 O: Pa, ja sam rekao uvijek i uvijek ću reći: duhom i umom jesam, al'
20 materijalno nisam. Imam sve ono što sam imao prije rata i ništa novo. Kupio sam
21 prije godinu dana škodu fabiju zahvaljujući ovom sadašnjem poslu. I javno sam na
22 televiziji rekao svim građanima koji znaju bilo šta da imam negde u inostranstvu
23 ili bilo k... nešto drugo od imovine prije no što sam imao rata, ja mu poklanjam
24 sve to. Neka nađu i sve im poklanjam. Ja ne da mrzim novac, ali ne volim ništa
25 protivpravno zarađeno jer se plašim Bozje...Božje kazne. Danas, na nesreću,

26

27

28

29

30

1 čovjek ne kažnjava takve koji pljačkaju narod, koji bogate protivpravno, ali ja
2 se bojim božje kla...kazne. Srebróljupstvo je božji grijeh po kanonskom pravu.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sudiya Hanoteau bi želeo da postavi
4 pitanje.

5 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala, gospodine Josse. Ja prekidam
6 Vaše ispitivanje na trenutak jer imam pitanje za svedoka.

7 Kada se prisetim toga što ste u više navrata tokom iskaza rekli,
8 konstatujem da ste pravili razliku između onoga što je lokalna vlast i onoga što
9 je više u domenu centralne vlasti, odnosno u domenu vlasti na republičkom nivou.

10 Interesuje me da li je centralna vlada donela neke odluke koje ste
11 osporili ili ih još uvek osporavate, i ukoliko ih ima, koje.

12 SVEDOK: Centralna vlast da je donela odluke koje osporavam! Ne sećam se
13 da je donijela i jednu odluku koju osporava Izvršni odbor, ali sam predlagao,
14 o...odnosno Izvršni odbor je predlagao centralnoj vlasti, odnosno Vladi
15 Republike Srpske da ima više aktivnosti i dono... u donošenju nekih mjera na
16 vladavini prava. Predlagali smo da se uvede dvostepenost u upravnom postupku
17 odma' u početku, u prvoj vladi. Međutim prva vlada uopšte nije uvela
18 dvostepenost u žalbama u upravnom postupku, pa je Izvršni odbor analogijom
19 odlučivao po žalbama. Drugoga se ne sećam da je bilo nešto drugo.

20 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Gospodine, znam da kažete da ste
21 legalista. Ja Vas ne pitam da li su lokalne institucije osporavale ili pak da li
22 su lokalne vlasti centralnoj vlasti sugerisale da učine to ili to, već Vas pitam

23
24
25
26
27
28
29
30

1 da li ste Vi kao građanin, da li ste mogli da se ne slažete sa tom ili tom
2 odlukom koja je doneta na nivou centralne vlasti.

3 SVEDOK: Kao parlament o tome sam diskusio... kao poslanik na parlamentu
4 sam o tom diskutovao i mnogo šta osporavao, mnogo šta prihvatao, ali ne znam
5 sad... ne sećam se detalja.

6 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Koje odluke ste osporili? Protiv
7 kojih odluka ste se digli i protiv kojih ste se protivili Vi kao poslanik, kao
8 predstavnik Vaše zajednice ili pak, jednostavno, kao građanin?

9 SVEDOK: Bilo je mnogo skupština. Na svakoj je mnogo odluka. Ovog momenta
10 ne mogu se sjetiti konkretno, zaista!

11 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Malo čas ste govorili o odluci
12 Kriznog štaba Autonomne regije Krajina - reč je o planu da se nesrbi smene sa
13 položaja u izvesnim preduzećima - i rekli ste da ste se usprotivili tome, da ste
14 izneli svoje osporavanje, protivljenje. Gde ste to izrazili, kojom prilikom -
15 konkretno nam recite - i na koji način ste pokazali da se ne slažete s time?

16 SVEDOK: To je bila skupština AR Krajine u Banja Luci, u Domu kulture,
17 sada Banski dvor. Ja sam javno nastupio na toj skupštini i rekao da protiv ove
18 od...odv... ove odluke treba glasati i mi ćemo se stiditi te odluke. Znači to je
19 skupština AR Krajine.

20 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] I to je bilo sve? Dakle tokom jednog
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 javnog skupa Vi niste uputili neki *communiqué* ili niste podneli izveštaj, u tome
2 smislu, centralnoj vlasti i ljudima tamo koje ste poznavali? Drugim rečima, Vaša
3 reakcija se zaustavila na tom nivou?

4 SVEDOK: Jeste, na tom nivou se zaustavila, jer to nije bila tajna. To su
5 i drugi znali. Sredstva informisanja i upoznavaju sa takvih odlukama javnost.
6 Ali bilo je opasno drugačije se suprotstavljati. To je ratno stanje. Jer i zbog
7 toga imao sam sukob sa predsednikom AR Krajine, odnosno Kriznog štaba. I na
8 skupštini, kao poslanici smo se sukobljavali.

9 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] To se nadovezuje na pitanje koje sam
10 želeo da Vas pitam. Hteo sam da Vas pitam u kojoj meri ste se osećali građaninom
11 i odgovornom ličnošću koja je bila slobodna da dela /?deluje/. Koliko ste imali
12 ovlašćenja? Kažete da ste se plašili. Koga ste se plašili? Čega ste se plašili?

13 SVEDOK: Naoružanih ljudi svi su, a svi vojnici su nosili oružje sa sobom
14 u Banja Luku. Bilo je mnogo pucnjave i zalutali meci čak su neke i ub...ubili.
15 Poginuli su neki zbog zalutalih metaka. Jednom prilikom razgovarao sam sa
16 generalom Talićem i zamolio ga da ne dozvoljava više oružje da nose vojnici
17 kući, nego da ostane tamo gde su na ratištu.

18 U toku rata - ja sad ne znam koje je to vrijeme bilo - zoljom su udarali
19 na moju kuću u mjestu mog rođenja. Sreća pa te noći sam odlučio da otputujem za
20 Banja Luku, inače... Zolja je udarila taman u tu sobu gde sam spavao. Ja bi
21 ogluvio, a možda... i ko zna šta bi bilo sa mnom.

22 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da li ste se plašili ljudi koji su
23 radili u Kriznom štabu?

24

25

26

27

28

29

30

1 SVEDOK: Pa, ja sam poprilično slobodan čovjek... naime hrabar - to bi se
2 reklo. Nisam se plašio dolaziti u sukob s njima ako je moje drugačije
3 razmišljanje. Nisam se plašio ni onog momenta kada je došla informacija od
4 visokog predstavnika da se priprema likvidacija, jer sam rekao jednom novinaru
5 iz inostranstva: "Ako je suđeno da me taj neko ubije, onda će i to učiniti. Ako
6 nije suđeno, on će poginuti na put kad pođe da me likvidira."

7 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Ali to ubistvo kojeg ste se mogli
8 plašiti, da li su Vašu smrt želeli ljudi iz Kriznog štaba?

9 SVEDOK: Ne.

10 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Ko je to želeo?

11 SVEDOK: To je bilo mnogo kasnije, već kad sam skinut sa funkcije
12 predsednika Vlade.

13 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Imam jedno kratko pitanje. Da li je
15 Skupština ARK-a imala opšte ovlašćenje da poništi sve odluke Kriznog štaba ARK-
16 a?

17 SVEDOK: Skupština je bila dužna da prihvati ili odbije zaključke,
18 odnosno odluke Kriznog štaba. Krizni štab je morao da podnese informacije i sve
19 zaključke i odluke koje je donosio u međuvremenu do održavanja skupštine, a
20 Skupština je mogla prihvatiti ili odbiti te odluke.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li se sećate neke prilike kad su oni
22 odbili odluke koje je doneo Krizni štab ARK-a?

23 SVEDOK: To je bilo samo tada na toj jednoj skupštini. Poslije, da li je
24 bilo skupštine ili nije, ja ne znam. Ja nisam prisustvovao na tim skupštinama.

25

26

27

28

29

30

1 I 1992. ja nisam prisustvovao na skupštini AR Krajine. Otišao sam na
2 skupštinu Parlamenta na Jahorinu. Nisam smatrao značajnom tom skupštinom.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Bez obzira na to, možda sam pogrešno
4 razumeo šta ste rekli, ali niste li rekli da ta odluka da se otpuste svi nesrbi
5 koji su bili direktori u državnim preduzećima - sećam se da ste rekli da ste
6 pokrenuli to pitanje i da je samo četiri glasa bilo za to da se odbaci ta odluka
7 - da li je to bila ta sednica o kojoj ste nam upravo govorili sada?

8 SVEDOK: To je bila sjednica... ne ona 1992., kad nisam bio na njoj
9 prisutan, nego druga na koju sam namjerno išao prisustvovati i bio sam na toj
10 skupštini s namjerom da predlažem ukidanje takve odluke Kriznog štaba i javno
11 sam nastupio da se to ukine, ali nije prihvaćeno.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li biste mogli da nam kažete ko je
13 glasao u prilog Vašeg predloga da se ta odluka ukine?

14 SVEDOK: Zaista ne znam koja su imena. Jedan je, koliko se sećam, bio iz
15 Gradiške, ali ime ne znam. I ove dvojice ne znam imena. Ja sam upamtio naš
16 četiri, a nisam pamtio imena. Tog čovjeka iz Gradiške po imenu nisam ni
17 poznao. Tad sam video. I on se protivio tome, sa mnom u diskusiji u četiri
18 oka.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A pretpostavljam da je to sve ušlo u
20 zapisnik skupštine ARK-a?

21 SVEDOK: Trebalo je ući.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, jasno Vam je da, da bi
2 se pronašao objektivna potkrijepa ovakvog iskaza, da bi Vijeće vrlo rado htjelo
3 vidjeti šta se dogodilo, da bi bolje shvatili sam događaj.

4 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja sam već se okrenuo nalijevo mom kolegi
5 da to napomene.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možete nastaviti.

7 G. JOSSE: [simultani prevod]

8 P: Tokom ispitivanja koje je vršio sudija Hanoteau malo prije ste
9 spomenuli da ste imali neke probleme sa predsjednikom Kriznog štaba ARK. Vi ste
10 nam ispričali barem o jednom od takvih problema. Da li je bilo još takvih
11 problema o kojima nam možete nešto reći?

12 O: Pa, on je često smatrao da ja imam... Imao sam sa jednim privrednikom
13 prijateljske odnose - i ja, i jedan isto Banjalučanin koji je prije mene bio u
14 Vladi. To je jedan izbeglica iz Zagreba. On je imao privrednu... privredno
15 preduzeće. Bavio se uglavnom trgovinom i građevinskim radovima. U međuvremenu je
16 umro. Ali je fino poslovaao. I uvijek je smatrao da mi imamo nekakve s njih... s
17 njim nekakve lične interese, samo što smo bili prijatelji - ništa drugo. Ja sam
18 kao privrednik nastojao da privreda radi jer bez toga nemamo budućnosti, a on je
19 inžinjer, građevinski, i možda ne miješa se... ne zna dobro šta znači privreda
20 koja se bavi proizvodnjom i uslužnim djelatnostima, nego zna građevinske radove.

21 I na skupštini je često govorio o nekakvim ekonomskim malverzacijama,
22 spominjući baš tog čovjeka, Rajka Vukovića, i da će se to jednog znata... dana
23 znati koje on ima ekonomske malverzacije. Čudilo me je otkud mu takvo neko
24
25
26
27
28
29
30

1 razmišljanje. Nikada ništa nije se o tome dalo u javnosti niti je bilo kakvih
2 malverzacija.

3 Onda Skupština opštine je ovlastila Izvršni odbor odma' pred rat, sam,
4 da raspolaže vozilima carine koji su bili uskladišteni u Banja Luci. Međutim
5 Krizni štab je preuzeo da raspolaže tim vozilima - Krizni štab AR Krajine - i
6 raspolagao je. Izvršni odbor samo je mogao upoznat Skupštinu da o tome nije
7 mogao ništa odlučivati, ali mislim da bi bilo i protivpravno da Izvršni odbor o
8 tome odlučuje jer to je... to su vozila carine na državnom nivou. I meni je to
9 bilo drago da Izvršni odbor nije se u to miješao.

10 P: Ako smijem, ja bih sada prešao na jednu drugu temu.

11 Postavit ću Vam sljedeće pitanje: da li se sjećate da li ste
12 prisustvovali bilo kakvih sastancima, bilo koje vrste, u "Holiday Innu" u
13 Sarajevu tokom decembra 1991. godine?

14 O: 1991. s... bilo kakvom sastanku u "Holiday Innu" nisam prisustvovao,
15 samo smo kao poslanici prenoćili u "Holiday Innu" - poslanici Skupštine Bosne i
16 Hercegovine. "Holiday Inn"... "Holiday Inn" je bio hotel koji je primao
17 poslanike, a Skupština Bosne i Hercegovine je plaćala te troškove.

18 P: Bez obzira, zamolit ću Vas da pogledate sljedeći dokument.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Koji je broj dokaznog predmeta?

20 G. JOSSE: [simultani prevod] Mislim da je dokazni predmet 65, tabulator
21 64, ili obrnuto.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislim da sad svi znamo o čemu se radi.

23 Reći ćemo kako se dokument zove nakon što ga svjedok pogleda.

24 G. JOSSE: [simultani prevod]

25

26

27

28

29

30

1 P: Imali ste priliku da pročitate taj dokument, zar ne, gospodine?

2 O: Jesam.

3 P: Kada ste prvi puta vidjeli taj dokument?

4 O: Juče ovdje u Hagu.

5 P: U ovoj sudnici se ovaj dokument obično naziva "varijanta A i B". Da
6 li ste za bilo šta takvo čuli ili znali u periodu kraj 1991., početak 1992.
7 tokom Vaših političkih aktivnosti?

8 O: Ne znam da sam čuo, ali ako sam čuo, zaboravio sam jer nikakvog
9 značaja u praksi nije imao, bar po mom saznanju.

10 P: Sljedeća stvar koju Vas želim pitati, zapravo, je povezana sa nekim
11 od pitanja koja su Vam postavili suci ne tako davno. Postavljeno Vam je naime
12 pitanje o kritikama koje ste Vi možda imali na račun vlade. Vi ste rekli da se
13 niste mogli sjetiti, a u međuvremenu, a kad ste se osvrnuli na stvar, da li Vam
14 je neka konkretna kritika pala na pamet.

15 O: Prva vlada, profesora doktora Đerića, nije uvela dvostепенost
16 postupka. Jeste doduše. To je sve sa /nerazgovetno/ pravljeno... činjeno.
17 Poslije nekog vremena tražio sam ostavku predsednika te vlade. Prešlo se preko
18 toga i nije ništa razmatrano, a poslije nekoliko mjeseci on je sam dao ostavku
19 iz svojih razloga, nezadovoljan što nema uslova za rad.

20 P: Podnijeli ostavku na što?

21 O: Na funkciju premijera.

22 P: Ali to znači da govorimo o 1996.?

23 O: Ne. Ja mislim da je to bila 1992... 1993. mogla je bit. Poslije toga
24
25
26
27
28
29
30

1 izabran je za premijera Lukić, isto profesor jednog od fakulteta.

2 P: Prekinut ću Vas. Ovdje u transkriptu piše da ste dali ostavku na
3 položaj premijera, tj. predsjednika Vlade, ali Vi 1992. niste bili predsjednik
4 Vlade, ili se varam.

5 O: Ne ja. To se ne odnosi na mene. Ja sam decembra 1995. imenovan i do
6 maja... 15. maja 1996.

7 P: Da, da. Da, sad Vas moram... sad sam Vas prekinuo. A Vi ste, zapravo,
8 govorili o tome što je gospodin Đerić podnio ostavku, zar ne?

9 O: Jeste.

10 P: 1992. godine da li ste bili prisutni na sastancima ili sjednicama
11 Skupštine Republike Srpske, tokom te godine?

12 O: Ja sam bio prisutan svim sednicama Skupštine. Smatrao sam da je to
13 moja dužnost i trebam da učestvujem u radu Skupštine, ali nisam vodio nikakvu
14 evidenciju niti arhivu, niti imam zapisnik tih skupština, mada smo sve dobijali
15 i o njima se izjašnjavali.

16 P: Da li ste znali za bilo kakve diskusije, neformalne, među
17 poslanicima, a vezane za zločine koji su bili počinjeni u Bosni?

18 O: Javno na skupštini nije govoreno ni o čemu, al' sam od poslanika iz
19 Prijedora čuo da ima javni logor u Prijedoru. "Keraterm", čini mi se da se zove.
20 I to je što sam raspolagao tom informacijom.

21 P: Nešto drugo? Dakle osim tog razgovora sa poslanicima iz Prijedora da
22 li ste razgovarali sa bilo kojim drugim poslanicima o nekim zločinima?

23 O: Ne. Znam da je jedan poslanik u Srebernici /?Srebrenici/ poginuo, al'
24 se nikad ne zna od koga, još dok je bila Bosna i Hercegovina u okviru

25

26

27

28

29

30

1 Jugoslavije. Poginuo je o... dok se vraćao se sa pregovora sa predstavnicima
2 SDA.

3 P: Što se tiče ovih informacija koje ste dobili od poslanika iz
4 Prijedora, da li ste o tome razgovarali sa gospodinom Krajišnikom?

5 O: Nisam. Nisam razgovarao. A advokat Haškog tribunala, prije četiri
6 godine, kad je razgovarao sa mnom u Banjaluci, pitao me je da li znam da je
7 Karadžić zvao telefonom i galamio na te ljude zbog tih logora. Ja sam rekao da
8 to ne znam. Što znači da su ipak... da je neko znao o tome.

9 P: Dok se bavimo još temom poslanika SDS... Vi ste ranije u svom iskazu
10 nešto govorili o Klubu poslanika SDS još iz vremena kada je Skupština bila dio
11 Skupštine Bosne i Hercegovine. Sada želim da Vas pitam nešto o Klubu poslanika u
12 Skupštini Republike Srpske. Kao prvo, ko je bio predsjednik Kluba poslanika SDS-
13 a?

14 O: Predsjednik Kluba poslanika bio je profesor doktor Vojislav
15 Maksimović, profesor sarajevskog univerziteta.

16 P: Kakav je uticaj gospodin Krajišnik imao na taj Klub poslanika?

17 O: Ja sam već u početku rekao da je to prva... višepartijski izbori su
18 bili i prvi parlament sa višepartijskim sistemom... da su poslanici po prvi put
19 dobili slobodu da mogu izlagati ono što miš...misle. A ušli su i hrabri
20 poslanici, jer bilo je opasno ući u nacionalnu stranku dok su još komunisti bili
21 na vlasti i na njih niko nije imao uticaj, na njihovo razmišljanje, na njihovo
22 izjašnjavanje.

23 P: Jedno konkretno pitanje: da li nam možete reći kada, tokom 1992.
24 godine, je gospodin Krajišnik došao u posjet Banja Luci?

25 O: Ne znam reći godinu, a znam da je dolazio povremeno sa predsjednikom
26
27
28
29
30

1 Republike Srpske i znam da je redovno išao u crkvu po dolasku i da ga je... da
2 je jedna žena... jedna gospođa prišla mu i iz ljubavi rekla: "Predsjedniče, ne
3 dajte nas!", jer je već nastala parlamentarna svađa među poslanicima različitih
4 nacionalnosti. On je onako nasmijô se staloženo, smireno i rekao: "Nemojte da se
5 plašite. Sve će biti u redu."

6 Poslije smo otišli kod vladike i sjedili s vladikom.

7 P: Da li se sjećate da li je gospodin Krajišnik bio prisutan na jednom
8 sastanku u Banja Luci 22. aprila 1992. godine zajedno sa generalom Talićem, a
9 radilo se o jednom sastanku ili sjednici koji je bio prenošen putem televizije?

10 O: Ne znam to, zaista.

11 [Obrana se savetuje]

12 G. JOSSE: [simultani prevod]

13 P: Da li je 22. april značajan datum u kalendaru Banja Luke?

14 O: Ja mislim da je jedan od datuma u aprilu bio Dan oslobođenja Banja
15 Luke 1945. godine, poslije Drugog svetskog rata. To se je do ovog minulog rata
16 proslavljalo u Banja Luci. Sećam se da je to bilo aprila, al' ne znam koji
17 datum.

18 P: Dakle to Vas ne podsjeća na sam sastanak, je li tako?

19 O: Ne. Ja nisam bio na tom sastanku jer bi sigurno upamtio da sam bio.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Pojam proširenog Predsjedništva u sklopu Republike Srpske, šta je taj
2 pojam Vama značio?

3 O: Za mene je značilo nešto što je bilo uobičajeno u socijalističkoj
4 Jugoslaviji, u jednom partijskom sistemu. Uvijek je jedan najviši rukovodilac
5 tražio niže saradnike ili predstavnike od Komunističke partije, Socijalističkog
6 saveza i sindikata da to budu njegovi savjetnici ili da ih on informiše o nekim
7 stvarima i da oni mogu dalje prenositi te informacije. To je više bio organ
8 savjetodavni. Tako sam posmatrao i predsedništvo... prošireno Predsedništvo, a
9 ne kao organ odlučivanja, jer su redovno funkcionisali ostali organi kao što je
10 parlament, kao što je vlada.

11 P: A u Republici Srpskoj?

12 O: Ja, u Republici Srpskoj.

13 P: Koliko Vi znate, da li je gospodin Krajišnik bio član tog proširenog
14 Predsjedništva?

15 O: Ne znam. Iako se to spominjalo, niko od nas nije obraćao pažnju na to
16 kao savjetodavno tijelo. Da je ono odlučivalo, Skupština bi znala i Skupština bi
17 potvrđivala i odbijala te odluke, al' nikada nije bio... Ne sećam se da je bili
18 s... da su bile nekakve odluke koje su podnošene Skupštini na informisanje, ili
19 potvrđivanje, ili odbijanje. Mislim da to tijelo funkcioniše po Ustavu u slučaju
20 proglašenog ratnog stanja, a ne prije toga, dok imaju uslove da za.... da... za
21 funkcionisanje ostalih organa.

22 P: Kada je proglašeno ratno stanje, ako je uopšte proglašeno?

23 O: Republika Srpska nije proglasila nikad ratno stanje, nego neposrednu
24
25
26
27
28
29
30

1 ratnu opasnost. Mada su oficiri ce...često tražili da se proglassi ratno stanje,
2 Parlament to nikad nije proglasio.

3 P: Da to postavimo ovako. Da li ste čuli ikad bilo kakve tvrdnje ili
4 navode da je gospodin Krajišnik bio član tog proširenog Predsjedništva?

5 O: I ako sam čuo, ja se toga više ne sećam, jer taj organ nije bio
6 uopšte značajan za odlučivanje. Da je bilo št...šta značajno u odlučivanju,
7 pretpostavljam da bi znao kao poslanik.

8 G. JOSSE: [simultani prevod] Preći ću na jednu drugu temu, časni Sude.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite.

10 G. JOSSE: [simultani prevod]

11 P: Koliko Vi znate, koja je bila uloga gospodina Krajišnika u sklopu
12 Republike Srpske?

13 O: Gospodin Krajišnik je bio predsjednik Parlamenta i on je Parlament
14 izuzetno dobro vodio. Svi smo s njim bili zadovoljni. Nije
15 zlo...zloupotrebljavao svoj položaj kao predsednika ili predsedavajućeg.
16 Omogućavao je svim da diskutuju, izlažu svoje mišljenje. Ja sam ga prihvatio kao
17 demokratski raspoloženog čovjeka, što do tada nije bilo uobičajeno zbog
18 jednopartijskog skise...sistema.

19 P: Kao predsjednik Izvršnog odbora jedne opštine i kao poslanik u
20 Skupštini da li biste mogli dati procjenu kakvu je kontrolu gospodin Krajišnik
21 imao - ako je uopće imao kontrolu - nad općinama?

22 O: Nije imao nikakvu nit' je mogao, jer bi se svi poslanici usprotivi
23 toj kontroli, jer oni ik...ipak potiču sa prostora nekih opština.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Kao poslanik Skupštine Republike Srpske da li biste mogli procijeniti
2 kakvu je kontrolu gospodin Krajišnik imao nad policijom, bilo govoreći
3 regionalno, bilo iz centra?

4 O: Da li je on mogao i u kojoj meri saradivati sa ministrom unutrašnjih
5 poslova i na njega uticati, to ne znam, ali ako je imao ikakvo ovlaštenje, onda
6 je mogao prijateljski razgovarati sa ministrom unutrašnjih poslova, al'
7 ovlaštenja za odlučivanje nije imao. Ovlašćenje za uticaj na te... taj organ
8 vlasti nije imao i nisam čuo da je vršio pritisak na policiju bilo po kom
9 osnovu.

10 P: Isto pitanje sada, samo u odnosu na vojsku.

11 O: Na vojsku se nije ni moglo uticat. Oni su i...imali Vrhovnu komandu u
12 Beogradu. To su bili generali Jugoslovenske narodne armije. Oni su školovani u
13 Jugoslovenskoj narodnoj armiji i stalno su govorili da nikada nisu učili o
14 građanskom ratu i da malo znaju o građanskom ratu. Gospodin Krajišnik na njih
15 nije imao uticat, mada je uvijek bilo nekakve diskusije o vojsci na parlamentu i
16 neki poslanici su ih nazivali komunistima.

17 P: A kada je došlo do formiranja VRS-a, da li je došlo do promjene
18 stanja? Da li je gospodin Krajišnik tada dobio neku kontrolu nad vojskom?

19 O: Kao poslanik nije ni mogao dobiti kontrolu nad vojskom. Kontrolu nad
20 vojskom može imati vrhovni komandant oružanih snaga i vojna komanda. Koja je
21 veza njihova bila sa Beogradom, odnosno Vrhovnom komandom u Beogradu, zaista to
22 ne znam.

23 P: Isto pitanje, ali ovaj put u vezi sa pravosuđem. Kakva je bila
24 situacija u odnosu na njih?

25 O: Sudska vlast je samostalna bila i Bogu fala da je bila samostalna.

26

27

28

29

30

1 Nije bila dovoljno aktivna u ratu jer su bile opasnosti, ratne, i nije
2 funkcionisalo sve kako bi trebalo. Teško je... Toliko je to bilo tih nekakvih
3 protivpravnih radnji na ratištu, samome, pa i u unutrašnjosti, pa je to teško
4 bilo da funkcioniše, ali su sve u granicama mogućnosti te neposredne ratne
5 opasnosti dobro i samostalno funkcionisalo. Parlament je birao sudije i na to
6 nije imao uticaj predsednik Parlamenta. Birali smo ih... Sudije Vrhovnog suda
7 Republike Srpske birali smo u Banja Luci u parlamentu. Ne znam godinu, ali svi
8 podaci o njima su bili dostavljeni poslanicima.

9 P: Jedno pitanje koje proističe iz toga: da li je gospodin Krajišnik
10 imao ovlasti da kažnjava pojedince ili grupe u Republici?

11 O: Nije imao ovlaštenje i ne znam da je bilo koga kaznio. I kad je god
12 čovjek dao primjedbe, nekakve, on je njemu dao u... za pravo, a kad drugi daje
13 primedbu, on kaže: "Pa, i Vi ste u pravu." Ali sve je to sa osmijehom radio. Ali
14 kojom mjerom mogao je kazniti? Nikakvom. Ja ne znam ikoga da je kaznio nit' se
15 ko može pojaviti da je bio kažnjen od njega. Nijedan propis nije imao... dao
16 zapravo da kazni. Mislim da je mogao oduzeti riječ.

17 [Odbrana se savetuje]

18 G. JOSSE: [simultani prevod] Moram reći da sam se dobro procijenio.
19 Nemam više pitanja.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prije nego što završimo ja bih želio
2 postaviti jedno pitanje koje je povezano sa Vašim posljednjim pitanjima.

3 Gospodine, Vi ste rekli: "Hvala Bogu sudstvo je bilo nezavisno i dobro
4 je funkcioniralo."

5 Da li ste ikada čuli da su suci puštali na slobodu osobe za koje se
6 sumnjalo da su počinili neke ozbiljne zločine u zamjenu za to da ih se pošalje
7 na liniju fronte? Dakle bolje na liniju fronte nego u zatvor!

8 SVEDOK: Sudstvo nisam čuo, ali sam bio jednom u zatvoru sa ministrom
9 pravosuđa, Jovo Rosić - mislim da je bio ministar pravosuđa tada - da je jedan
10 od tih zatvorenika tražio da ide na ratište, da bude pušten. Šta su odlučili
11 poslije toga, ne znam. Da li je pušten, ne znam. Nisam s njim nikada o tome
12 razgovarao više.

13 Ali rekao sam: "Fala Bogu, ali u granicama mogućeg.", jer je rat jedno
14 zlo, nelogična pojava.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Na temelju ovog zadnjeg dijela Vašeg
16 odgovora moglo bi se dati naslutiti da se to nije dogodilo. Da li ste stvarno
17 htjeli reći da se nije dogodilo ili...

18 SVEDOK: Ja mogu reći da ne znam da li se dogodilo ili nije.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Hvala. Hvala na odgovoru.

20 Morat ćemo završiti sa radom za danas. Možda sad, dok je još svjedok tu,
21 da nešto vidimo.

22 Gospodine Tieger, Vi ste imali namjeru da odložite unakrsno ispitivanje
23 do petka.

24 G. TIEGER: [simultani prevod] Tako je.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To znači da ćete sljedećeg svjedoka za
2 glavno ispitivanje pozvati sutra?

3 G. JOSSE: [simultani prevod] Da. Dvije stvari u vezi s time: kada sam
4 imao priliku, ja sam objasnio situaciju gospodinu Kasagiću i on zna da ga
5 vjerojatno nećemo trebati sutra.

6 Kao drugo, koliko mi znamo, naš sljedeći svjedok je u zraku u avionu;
7 putuje ovamo. Ja se nadam da je to točna informacija. On bi trebao sletjeti, ali
8 ne još.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. U svakom slučaju, sutra poslije
10 podne ćete početi sa glavnim ispitivanjem?

11 G. JOSSE: [simultani prevod] Mislim da nemam izbora.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Tako je. Na temelju ovog o čemu smo sada
13 razgovarali, gospodine Kasagiću, jasno Vam je da ćemo mi sutra nastaviti, ali ne
14 sa unakrsnim ispitivanjem Vas. To će najvjerojatnije početi tek u petak. Sve
15 ovisi, naravno, o tome šta će se dogoditi sutra poslijepodne, ali bismo željeli
16 da se držite onih uputstva koje ste dobili od Službe za žrtve i svjedoke... ili
17 ćete ih dobiti. Oni će Vam reći kada će početi unakrsno ispitivanje. Oni će te
18 informacije dobiti sutra, ali u svakom slučaju, računajte da biste trebali biti
19 raspoloživi u petak. Da li poslije podne ili ujutro?

20 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja sam pak mislio da je to ujutro, iako
21 vidim da tajnik klima glavom kao da je poslijepodne.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A da, ujutro je. Ja sam pogriješio. Ja
23 se izvinjavam. Dakle molim Vas, gospodine, da budete raspoloživi u petak ujutro.

24

25

26

27

28

29

30

1 zna koliko će trajati unakrsno ispitivanje.

2 G. TIEGER: [simultani prevod] Trenutno ne mogu dati baš najbolju
3 procjenu. Na temelju dosadašnjih iskustava, mislim da bih mogao reći da ćemo se
4 držati negdje, otprilike, smjernica, ali ne mogu reći da bih sad mogao pomoć.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prema smjernica, trebalo bi bili između
6 dva i po sata do dva sata, 45 minuta, što je 60% u odnosu na glavno ispitivanje.

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Ja mogu to samo reći na temelju ovog što
8 se do sad dogodilo i kakav nam je cilj, ali stvarno ne mogu ništa...

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako se sve tako poklopi da će tako biti,
10 onda Vama neće, zapravo, biti neka bitna stvar hoćemo li raditi ujutro ili
11 poslijepodne u utorak.

12 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja ću se potruditi da predloženi zaštićeni
13 svjedok dođe sa mnom u pritvorsku jedinicu u utorak ujutro. To bi bilo bolje
14 nego ponedjeljak poslijepodne, a Vi znate zbog čega.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle Vi biste najradije počeli u utorak
16 poslijepodne.

17 G. JOSSE: [simultani prevod] Upravo tako. To je i dalje naša želja. Ja
18 sam samo htio da Vam sve karte iznesem. Postoji određena zabrinutost u vezi s
19 tim da nam neće biti dosta vremena.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, to razumijem, ali sada znamo da je
2 sve organizirano za utorak poslijepodne.

3 G. JOSSE: [simultani prevod] Hvala.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A to nas dovodi do našeg drugog pitanja,
5 koje ste Vi već pokrenuli, što možda i nije pitanje o kojem bismo na javnoj
6 sjednici trebali detaljno raspravljati, ali Vi ste rekli... naime govorili ste o
7 zaštićenom svjedoku, ali Vijeće nije dobilo nikakav zahtjev za zaštitne mjere,
8 čak ni o obliku.

9 G. JOSSE: [simultani prevod] To je istina. Još ništa nije dostavljeno.

10 Ja mogu reći da mi na tome radimo. Ja ću se uskoro vidjeti sa gospodinom
11 Stewartom. On se bavio time danas ujutro - to znam. Morali smo još razgovarati
12 sa svjedokom u vezi sa nekim još pojedinostima, ali znam da je to hitna
13 situacija i on zna.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. S obzirom da se već razmatralo o
15 tome da se zatraže zaštitne mjere, Vijeće, naravno, želi dobit takav zahtjev šta
16 je moguće ranije. Naravno, Vijeću je jasno da čak i ona strana koja poziva
17 svjedoka poneki put se može naći iznenađena željom za zaštitnim mjerama. Mi u
18 takvim okolnostima razumijemo da se takav zahtjev može kasnije dostaviti.

19 Da li imamo još proceduralnih pitanja, jer smo već deset minuta oduzeli?

20 G. JOSSE: [simultani prevod] Jako ukratko: članovi našeg tima mogu sutra
21 biti u vezi sa Službom za žrtve i svjedoke.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Da li ste Vi rekli: ako se gospodin Banduka ne pojavi iz nekog razloga,
2 gospodin Kasagić trebao bi biti spreman da počne sa iskazom u 16.15h?

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja sam rekao da bude na raspolaganju za
4 petak ujutro. Ja za sada još nemam jasnu predstavu o tome. Naime Vijeće bi
5 željelo izbjeći da radimo za ove kratke dane, da nam ostane možda sat ili dva
6 svakog dana. Mi bismo se više voljeli koncentrirati naime da imamo... Ako bi
7 sutra počelo unakrsno ispitivanje... Ustvari, ne. Ja sam pitao gospodina Tiegera
8 da li je on spreman. On je rekao da nije i zbog toga mislim da to mora ostati u
9 ovom stanju u kojem jeste. Ako budemo ranije završili sa svjedokom sutra...

10 G. JOSSE: [simultani prevod] Pa, ja sam mislio da bi onda Tužilaštvo
11 moglo početi unakrsno ispitivati gospodina Banduku.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] On će biti tu, je li tako?

13 G. JOSSE: [simultani prevod] Da, ako on stigne i ako završi prije
14 19.00h. Prema mojim tvrdnjama, mislim da bi mogli početi ga unakrsno ispitivati.
15 Imali su čak dva-tri dana više da se pripreme.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Razumijem. Ovisi: ako bude samo 20
17 minuta, onda bi se time unakrsno ispitivanje prekinulo, šta nije neka velika
18 prednost.

19 Gospodine Tieger, ako ne bude jako dugo svjedočio u glavnom ispitivanju
20 gospodin Banduka, da li biste Vi, ili ko će već biti zastupnik, da li biste bili
21 spremni da počnete sa unakrsnim ispitivanjem?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. TIEGER: [simultani prevod] Ja ne mogu točno odgovoriti na to pitanje
2 jer se ne radi samo o vremenu koje je potrebno odvjetniku da se pripremi, nego
3 se stvari moraju napraviti tako da se svi resursi iskoriste prema rasporedu. Ja
4 ne mogu sada reći, ali ću pitati gospodina Harmona.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da ne čekamo sada s tim... Ako niste u
6 mogućnosti da počnete sa unakrsnim ispitivanjem sutra, a ako nam sutra preostane
7 vremena, onda, molim Vas, sutra ujutro nas informirajte i mi ćemo jedan
8 primjerak dati gospodinu Jossu.

9 G. TIEGER: [simultani prevod] Učinit ćemo tako.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Je li to sve, gospodine Josse?

11 G. JOSSE: [simultani prevod] A ako gospodin Banduka nije tu?

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda ćemo dobiti puno poruka od svih
13 strana.

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Da, upravo tako. Sve ću Vas obavijestiti o
15 tome.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Komunikacija je esencijalan dio jednog
17 suđenja. Ja se ponovo izvinjavam tehničkom osoblju i prevodiocima na ovako
18 kasnom završetku.

19 Prekidamo s radom do sutra poslijepodne, 2.15, u istoj sudnici.

20 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molimo, ustanite.

21 ... Sednica završena u 19.14h.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Nastavak zakazan za četvrtak,
17.11.2005. u 14.15h.

sreda, 16.11.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.